



Monitoring
zawodów deficytowych i nadwyżkowych
w województwie zachodniopomorskim
w 2009 roku

Opracowanie:
Marta Sapińska

WSTĘP	3
ROLA I ZNACZENIE MONITORINGU	3
UWAGI METODOLOGICZNE	5
PODSTAWOWE DEFINICJE	6
1. SYTUACJA NA ZACHODNIOPOMORSKIM RYNKU PRACY W 2009 ROKU	9
1.1. BEZROBOCIE W POLSCE.....	10
1.2. BEZROBOCIE REJESTROWANE W WOJEWÓDZTWIE I POWIATACH.....	12
1.3. WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH.....	15
1.4. BILANS BEZROBOCIA.....	16
1.5. AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU.....	18
1.6. STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU, WYKSZTAŁCENIA, STAŻU PRACY I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY.....	19
2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW	21
2.1. STRUKTURA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW.....	21
2.2. NAPŁYW BEZROBOCIA.....	26
2.3. ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWALÉ BEZROBOCIE.....	30
2.4. BEZROBOTNI WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI OSTATNIEGO MIEJSCA PRACY.....	31
3. ANALIZA OFERT PRACY	32
3.1. NAPŁYW OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW.....	33
4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	39
4.1. ZAWODY DEFICYTOWE.....	39
4.2. ZAWODY W RÓWNOWADZE.....	41
4.3. ZAWODY NADWYŻKOWE.....	43
5. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE W POWIATACH	45
WNIOSKI	47

Wstęp

Instytucje przeciwdziałające bezrobociu z całą pewnością wykorzystują wszystkie środki, którymi dysponują, by przeciwdziałać skutkom bezrobocia. Jednakże samo przeciwdziałanie nie jest jedyną słuszną drogą do wyeliminowania „choroby cywilizacji”. Daje się zauważyć, możliwość ingerencji w wykształcenie przyszłych młodych osób, które dopiero wejdą na rynek pracy. I w tej przestrzeni należy szukać skutecznego sposobu przeciwdziałania bezrobociu, już w okresie samego kształcenia młodej osoby, gdy nie zawsze świadomie wybiera tę czy inną szkołę, ten czy inny kierunek kształcenia. Do priorytetowych zadań instytucji zajmujących się problematyką rynku pracy należy skuteczne prognozowanie zawodów przyszłościowych i wskazywanie na te dziedziny, w których należy, co najmniej zmniejszyć ilość uczącej się młodzieży lub całkowicie zmienić kierunki kształcenia.

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie za jeden z najistotniejszych kierunków badania rynku uznał, systematyczną obserwację wojewódzkiego rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Rozpoczęto bieżącą koordynację szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy, a także diagnozowanie aktualnej sytuacji bezrobocia w województwie zachodniopomorskim oraz określenia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy. Podjęto próbę, stworzenia swoistego narzędzia służącego określaniu zawodów mających tendencję rozwoju oraz zanikających na rynku pracy, a także tych, których podaż równoważy się popytem. Na tej podstawie formułowane są oceny, wnioski i krótkotrwałe prognozy niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia i szkolenia bezrobotnych.

Rola i znaczenie monitoringu

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli w szczególności na¹:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół),

¹ Zalecenia Metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2003r., s. 8-9.

- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Ponadto, informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności, jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowych urzędów pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, szczególnie w zakresie programów specjalnych i aktywizacji absolwentów,
- opracowywania przez samorządy lokalne strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego, poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- stworzenia praktycznego systemu wymiany informacji o wzajemnych powiązaniach, zachodzących pomiędzy potrzebami rynku pracy i systemem edukacyjnym, tak dla instytucji rynku pracy, jak instytucji edukacyjnych,
- usprawnienia pośrednictwa pracy, poprzez dostarczanie informacji zawodoznawczych charakteryzujących stan i ewolucję rynków zatrudnienia (ze szczególnym uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych) w środowiskach lokalnych,
- stworzenia podstaw do dyskusji o korekcie kierunków struktury i treści kształcenia zgodnie z wymogami poszczególnych rynków pracy,
- uświadomienia pracownikom instytucji rynku pracy, skali niedostosowania struktury zawodów/specjalności do potrzeb rynku pracy,
- wyposażenia przedstawicieli instytucji edukacyjnych w wiedzę o stanie i ewolucji rynku pracy w województwie i (odpowiednim) powiecie,
- podniesienia wiedzy przedstawicieli instytucji edukacyjnych o procesie dostosowania edukacji do wymagań wojewódzkiego i powiatowego rynku zatrudnienia,

- uzyskania przez przedstawicieli instytucji edukacyjnych wiedzy, niezbędnej do prowadzenia bieżącej koordynacji edukacji z zatrudnieniem,
- podniesienia świadomości przedstawicieli instytucji zajmujących się rynkiem pracy i rynkiem edukacyjnym o konieczności prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i powiatowe urzędy pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego,
- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówki naukowo – badawcze,
- zainteresowane lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu województwa zachodniopomorskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy,
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- Instytucje szkoleniowe.

Uwagi metodologiczne

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest prowadzony w oparciu o ujednoczone dla całego kraju zalecenia metodyczne, opracowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Zgodnie z zaleceniami metodycznymi raporty z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowywane są, co pół roku na poziomie powiatu, województwa i kraju przez publiczne służby zatrudnienia.

Podstawowym źródłem informacji, są dane statystyczne zawarte w sprawozdaniu MPiPS-01 załącznik 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności, ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy” oraz załącznik 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy w 2009 roku, uzyskane z powiatowych urzędów pracy województwa zachodniopomorskiego opracowano, posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z obowiązującą od 1 stycznia 2005 roku klasyfikacją wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004r. (Dz. U Nr 265, poz. 2644) oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie

klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U Nr 106 poz. 728). Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Używane w tekście opracowania określenia: zawód, zawody i specjalności, grupa zawodów wynika z nazewnictwa stosowanego w „Klasyfikacji zawodów i specjalności”. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji.

Wymienione kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie. W efekcie struktura klasyfikacji obejmuje:

- 10 grup wielkich (kod jednocyfrowy),
- 30 grup dużych – wewnętrzny podział grup wielkich (kod dwucyfrowy),
- 116 grup średnich – wewnętrzny podział grup dużych (kod trzycyfrowy),
- 392 grupy elementarne – wewnętrzny podział grup średnich (kod czterocyfrowy),
- **1770 zawodów i specjalności tworzących grupy elementarne (kod sześciocyfrowy).**

Ponadto, przy monitoringu uwzględniono także poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Podstawowe definicje

Dane wynikowe z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych określone są za pomocą **wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu**. Celem właściwej interpretacji danych należy przytoczyć podstawowe definicje używanych pojęć.

Przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe określone są za pomocą **wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów** mierzonej stosunkiem średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, w badanym okresie.

Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w zawodzie k (\bar{N}_I^k)

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

\bar{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie **k** danym roku,

\bar{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie **k** w danym roku,

przy czym wielkości te są obliczane według wzorów:

$$\bar{B}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{6}$$

$$\bar{O}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{6}$$

gdzie:

B_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w i-tym miesiącu w zawodzie **k**

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie **k**

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,I}^k$) – jest syntetyczną miarą zapotrzebowania na dany zawód. Powstaje poprzez podzielenie średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie, przez średnią miesięczną liczbę zarejestrowanych osób w tym zawodzie. Im wskaźnik uzyskuje większą wartość, tym zawód, do którego odnosi się jest bardziej nadwyżkowy, a więc jest więcej zarejestrowanych osób w tym zawodzie, niż ofert pracy dla osób w tym zawodzie. Dla tego wskaźnika charakterystyczne są trzy przypadki:

- Gdy wartość wynosi zero (0) – wskaźnik osiąga tą wartość, gdy nie wpłynęły oferty w danym zawodzie oraz nikt nie zarejestrował się w tym zawodzie bądź, gdy nie zgłoszono ofert pracy w danym zawodzie a nastąpiło zarejestrowanie bezrobotnego (-ych) w tym zawodzie,

- Gdy wartość wynosi MAX – to sytuacja, w której wartość liczbowa nie może być podana ze względu na reguły matematyczne. Zachodzi, gdy do urzędów pracy wpłynęły oferty w danym zawodzie, lecz w tym zawodzie nikt nie zarejestrował się, jako bezrobotny (dzielenie przez zero jest niedopuszczalne),
- Gdy wartość kształtuje się w okolicach jedności (1) – to sytuacja, w której mniej więcej (bądź dokładnie tyle samo) jest zgłaszanych ofert pracy w danym zawodzie, co zarejestrowanych bezrobotnych w tym zawodzie. Oznacza względną bądź idealną równowagę.

$$W_{n,I}^k = \frac{\overline{O}_I^k}{\overline{B}_I^k}$$

gdzie:

\overline{O}_I^k , \overline{B}_I^k są określone wzorami

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie k ($W_{s,I}^k$) – wskaźnik ten jest wynikiem dzielenia średniej liczby ofert pracy w danym zawodzie przez średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie. Im większa wartość wskaźnika tym większa szansa uzyskania pracy w danym zawodzie.

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

gdzie:

\overline{PO}_I^k - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w danym roku, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_t^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy danym roku oraz

\overline{PB}^k - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w danym roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie k ($W_{d,I}^k$) – wartość wskaźnika

informuje ile procent bezrobotnych zarejestrowanych w danym zawodzie pozostaje w rejestrach powiatowych urzędów pracy, co najmniej 12 miesięcy. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danym zawodzie.

$$W_{d,I}^k = \frac{B_{d,I}^k}{B_I^k} \cdot 100\%$$

gdzie:

$B_{d,I}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w końcu danego roku,

B_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w końcu danego roku.

1. Sytuacja na zachodniopomorskim rynku pracy w 2009 roku

Po sukcesywnym kilkuletnim spadku bezrobocia w województwie zachodniopomorskim, w 2009 roku notowano pogorszenie sytuacji na krajowym i lokalnych rynkach pracy. Niekorzystne tendencje obserwowano od początku IV kwartału 2008 roku. W styczniu 2009 roku w stosunku do grudnia 2008 roku liczba bezrobotnych wzrosła o ponad 12%. W styczniu 2009 r. zarejestrowano w urzędach pracy 10 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji, podczas gdy w analogicznym okresie 2008 roku było to niewiele ponad 4 tys. osób. W marcu 2008 roku po raz pierwszy odnotowano

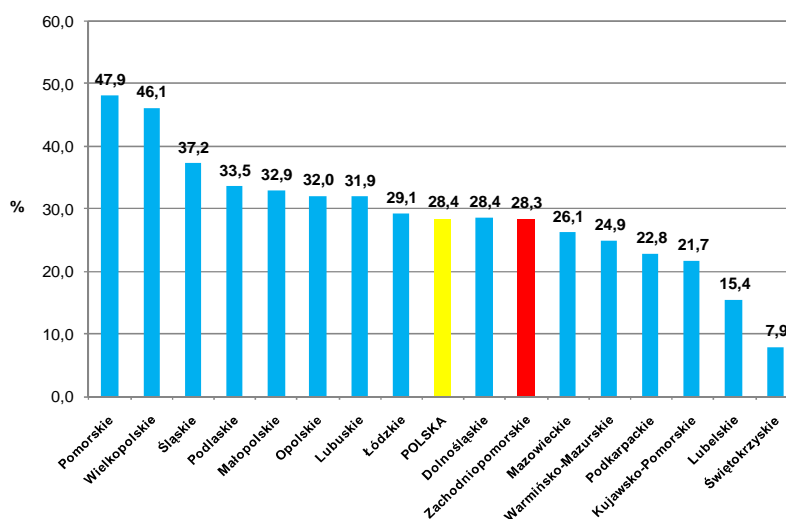
liczbę bezrobotnych poniżej 100 tys. osób, a w listopadzie 2009 roku liczba zarejestrowanych ponownie przekroczyła tę wartość. Na koniec 2009 roku w rejestrach pozostawało 105 905 osób bezrobotnych tj. 28,3% więcej w porównaniu ze stanem z początku roku. W skali roku niewielką poprawę na zachodniopomorskim rynku pracy notowano jedynie w miesiącach kwiecień – lipiec, gdzie w stosunku do miesięcy poprzedzających obserwowano niewielkie spadki w liczbie bezrobotnych (prace sezonowe). Stagnację na rynku pracy potwierdzała mniejsza liczba ofert pracy (2008 – 69 135, 2009 – 46 207) oraz większa niż przed rokiem liczba zwolnień z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W 2009 roku zwolnień dokonano w 133 zakładach (1 932 osoby) wobec 37 zakładów (1 201 osób) w 2008 roku.

1.1. Bezrobocie w Polsce

Bezrobocie w Polsce w grudniu 2009 roku wyniosło 11,9% wobec 9,5% przed rokiem. Ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu na 31 grudnia 2009 roku mierzyła 1 892 680 osób i było to ponad 400 tys. osób więcej niż w końcu grudnia 2008 roku. W strukturze bezrobotnych według płci kobiety stanowiły większość – 51,1% (966 421 osób) wobec 56,6% przed rokiem. Do zasiłku uprawnionych było 20,1% zarejestrowanych bezrobotnych tj. o 1,7% więcej niż przed rokiem. W ogólnej liczbie osób pobierających zasiłek mężczyźni stanowili większość – 55,0% (209 152 osoby).

Województwem o największej liczbie bezrobotnych w końcu 2009 roku było mazowieckie – 224 480 osób, z kolei najmniejszą notowano w opolskim – 47 129 osób. W porównaniu z końcem 2008 roku zaobserwowano przyrost w liczbie bezrobotnych we wszystkich województwach. Największy o ponad 40% odnotowano w pomorskim (47,9%) i wielkopolskim (46,1%). Znacznie mniejszy w województwie świętokrzyskim (7,9%).

Wykres 1. Zmiany w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w województwach (porównanie grudnia 2008 i 2009 roku)

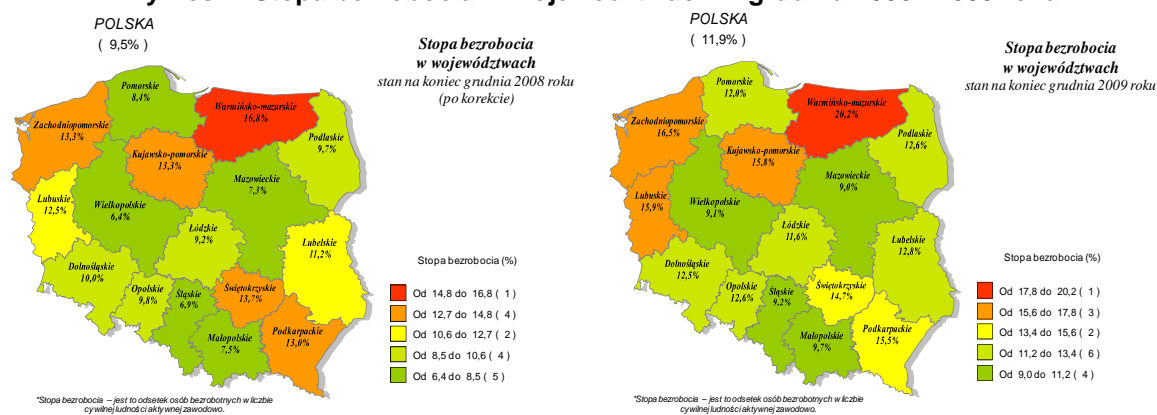


Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPIPS-01

Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim było o 4,6% wyższe niż w kraju i wynosiło w końcu roku 16,5% tj. 3,2 punktu procentowego więcej niż rok temu. Na tle województw nasz region charakteryzuje się wysokim bezrobociem. Według danych z grudnia 2009 roku województwo uplasowało się na 2 miejscu, za warmińsko – mazurskim, gdzie bezrobocie wyniosło 20,2%. Województwa w których bezrobocie było niższe od średniej krajowej to: mazowieckie (9,0%), wielkopolskie (9,1%), śląskie (9,2%), małopolskie (9,7%) i łódzkie (11,6%).

W stosunku do grudnia 2008 roku przyrost bezrobocia notowano we wszystkich województwach, największy w pomorskim (o 3,6%), lubuskim (o 3,4%), warmińsko – mazurskim (o 3,4%), zachodniopomorskim (o 3,2%).

Wykres 2. Stopa bezrobocia w województwach w grudniu 2008 i 2009 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W grupie powiatów w kraju (379) w pierwszej 30-tce z najwyższymi wartościami stopy bezrobocia na koniec 2009 roku znalazło się 7 powiatów regionu (1 powiat mniej niż przed rokiem). Najwyżej w klasyfikacji znalazł się powiat łobeski (30,3%, 5 pozycja). Następnie powiaty: choszczeński (8), białogardzki (10), pyrzycki (13), drawski (14), szczecinecki (26), świdwiński (30). Najniżej w zastawieniu znalazły się powiaty grodzkie tj. Szczecin (337), Świnoujście (295) i Koszalin (293). Największym bezrobociem w Polsce charakteryzował się powiat szydlowiecki (województwo mazowieckie, 34,4%) a najniższe odnotowano w Warszawie (2,9%).

Tabela 1. Pozycje powiatów województwa zachodniopomorskiego w Polsce ze względu na wielkość bezrobocia w końcu 2008 i 2009 roku

LP.	2008	STOPA (%)	POZYCJA	2009	STOPA (%)	POZYCJA
1	Białogardzki	28,2	4	Łobeski	30,3	5
2	Łobeski	23,9	9	Choszczeński	27,9	8
3	Drawski	23,2	13	Białogardzki	27,8	10
4	Świdwiński	23,1	14	Pyrzycki	26,9	13
5	Gryficki	22,6	17	Drawski	26,8	14
6	Szczecinecki	22,4	20	Szczecinecki	24,6	26
7	Kamieński	22,3	21	Świdwiński	24,4	30
8	Choszczeński	22,1	25	Koszaliński	24,3	31
9	Pyrzycki	21,0	34	Gryficki	24,0	35
10	Koszaliński	20,8	41	Kamieński	23,4	43
11	Gryfiński	17,1	71	Gryfiński	20,5	69
12	Sławieński	15,5	96	Stargardzki	19,8	77
13	Wałecki	15,5	97	Sławieński	19,2	85
14	Goleniowski	15,0	103	Wałecki	18,9	93
15	Stargardzki	14,4	117	Goleniowski	18,5	103
16	Policki	13,5	142	Policki	16,9	127
17	Myśliborski	13,2	148	Myśliborski	16,0	147
18	Kołobrzeski	9,1	244	Kołobrzeski	11,0	266
19	m. Świdwój	8,1	272	m. Koszalin	9,9	293
20	m. Koszalin	7,8	288	m. Świdwój	9,8	295
21	m. Szczecin	4,3	357	m. Szczecin	8,1	337

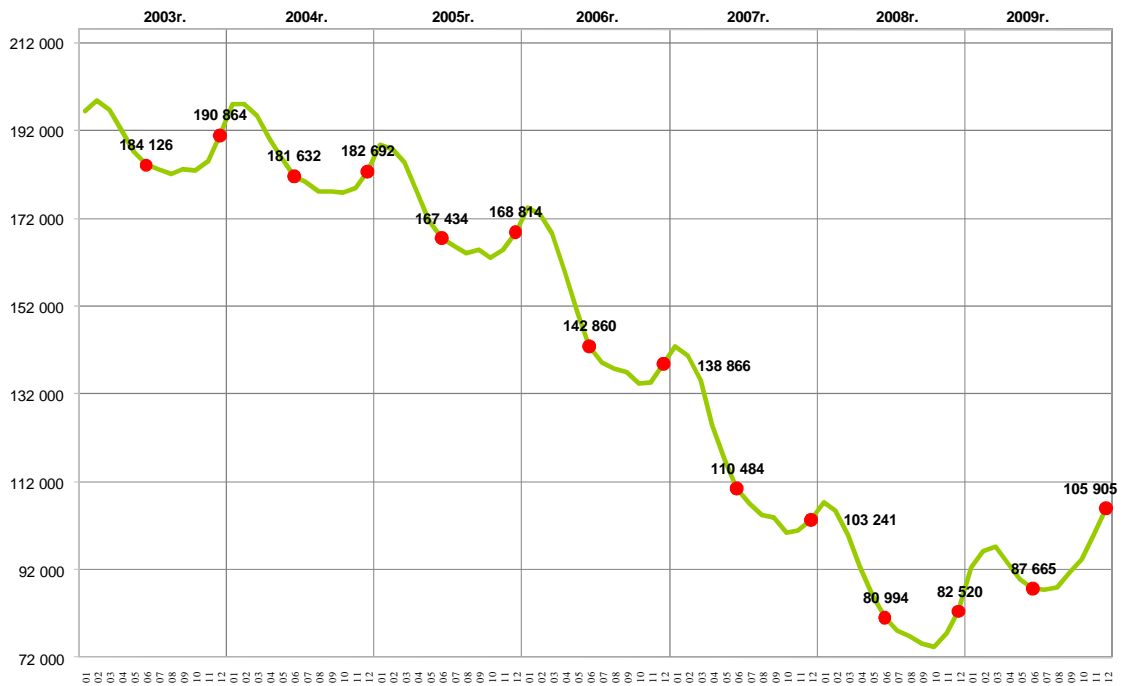
Źródło: GUS

1.2. Bezrobocie rejestrowane w województwie i powiatach

Liczba bezrobotnych według stanu na 31 grudnia 2009 roku w województwie zachodniopomorskim wyniosła 105 905 osób, w tym kobiety stanowiły 51,3% (54 299 osób) tj. 6,7% mniej niż w poprzednim roku. W stosunku do grudnia 2008 roku odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych o 23 385 osób (28,3%).

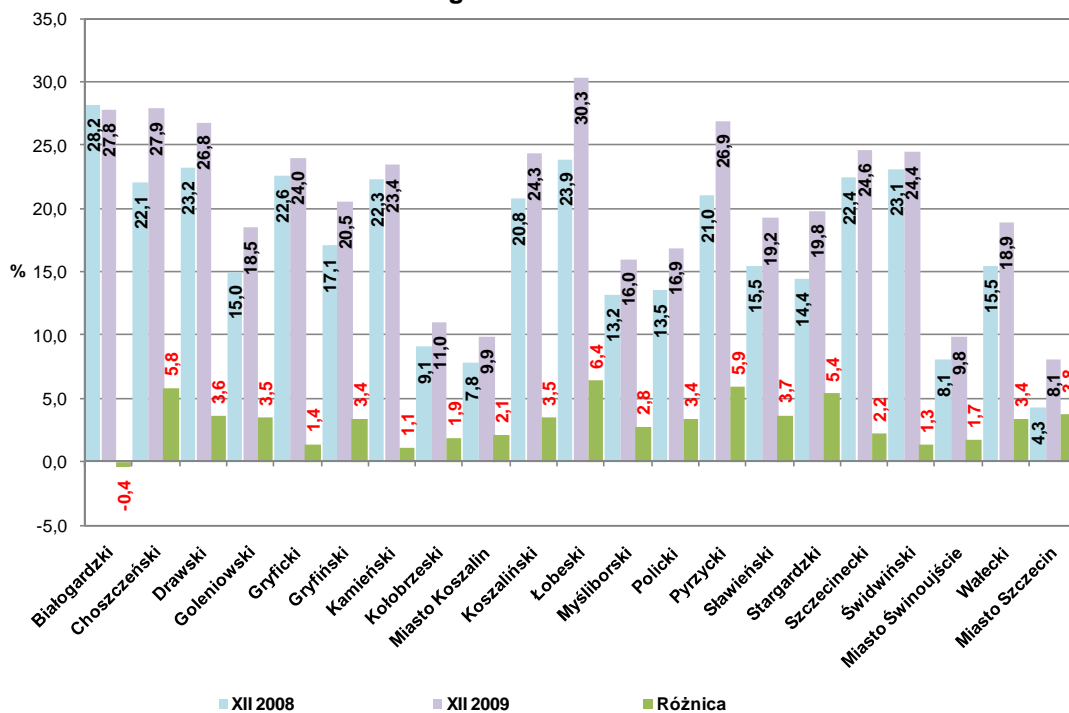
Z ogólnej liczby zarejestrowanych 84 634 osoby tj. 80% stanowili bezrobotni poprzednio pracujący, w tym 2,2% zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W końcu grudnia 2008 roku zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy stanowili 1,7% bezrobotnych poprzednio pracujących.

Wykres 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2003 - 2009



Źródło: Sprawozdanie GUS, MPIPS-01

Wykres 4. Stopa bezrobocia w powiatach województwa zachodniopomorskiego w grudniu 2008 i 2009 roku

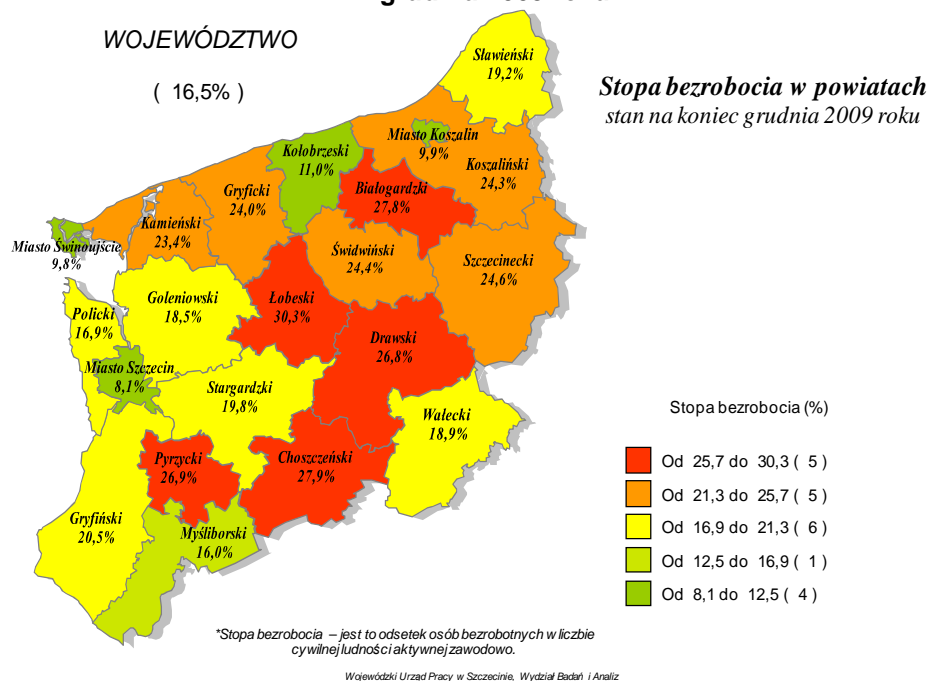


Źródło: GUS

Spadek w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i tym samym w wartości stopy bezrobocia notowany był jedynie w powiecie białogardzkim. Największą skalą bezrobocia w końcu 2009 roku charakteryzowały się powiaty: łobeski (30,3%), choszczeński (27,9%), białogardzki (27,8%), pyrzycki (26,9%), drawski (26,8%).

O 28,3% zwiększyła się liczba bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w końcu roku 2009 w porównaniu z początkiem roku. W ośmiu powiatach odnotowano przyrosty liczby bezrobotnych powyżej tej wartości tj.: Miasto Szczecin (93,6%), stargardzkim (45,7%), łobeskim (37,6%), pyrzyckim (37,3%), choszczeńskim (35,6%), polickim (30,2%), Miasto Koszalin (29,4%), sławieńskim (28,8%).

Wykres 5. Stopa bezrobocia w powiatach województwa zachodniopomorskiego w grudniu 2009 roku



W zbiorze gmin najwyższą wartość wskaźnika bezrobocia (liczba zarejestrowanych bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym) odnotowano w gminach: Tychowo (p. białogardzki) – 21,9%, Radowo Małe (p. łobeski) – 20,4%, Barwice (p. szczecinecki) – 20,3%, Przelewice (p. pyrzycki) – 20,1%. Najniższymi wskaźnikami bezrobocia w końcu 2009 roku charakteryzowały się gminy: Szczecin – 5,3% (2,7% w 2008 r.), Świnoujście – 5,4% (4,4% w 2008 r.), Dobra Szczecińska (p. policki) – 5,6 (4,7% w 2008 r.), gmina Kołobrzeg – 5,7% (4,8% w 2008 r.), Kołobrzeg (miasto) – 5,9%.

W ciągu analizowanego roku największą liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w województwie notowano właśnie w końcu 2009 roku – 105 905 osób, gdzie w poprzednich kilku latach maksimum przypadało na początek danego roku, a minimum na III lub IV kwartał. W 2009 roku najmniej bezrobotnych w rejestrach pozostawało w końcu lipca – 87 422 osoby (lipiec 2008 – 78 002 osoby).

1.3. Wybrane kategorie bezrobotnych

Liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłku w końcu 2009 roku wyniosła 23 782 osoby, udział osób pobierających zasiłki do ogółu bezrobotnych wyniósł 22,5% tj. 1,7% więcej niż przed rokiem. Powiatami o największym udziale osób pobierających zasiłki były: świdwiński (31,2%) i koszaliński (30,2%). Powiatem, w którym odnotowano najmniejszy udział bezrobotnych pobierających zasiłki był powiat policki – 15,2%.

Bezrobotni zamieszkujący tereny wiejskie na koniec 2009 roku stanowili 42,2% ogólnej liczby zarejestrowanych, wobec 45,1% w 2008 roku. W porównaniu z wcześniejszym rokiem w tej kategorii odnotowano wzrost liczby bezrobotnych o 7 503 osoby (2008 – 37 223 osoby, 2009 – 44 726 osób).

Tabela 2. Wybrane kategorie osób bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w końcu 2008 i 2009 roku

Wyszczególnienie	2008				2009				Różnica 2009 - 2008	
	Ogółem	Udział w ogółem (%)	Kobiety	Udział kobiet w danej kategorii (%)	Ogółem	Udział w ogółem (%)	Kobiety	Udział kobiet w danej kategorii (%)	Ogółem	Kobiety
Ogółem	82 520	100,0	47 888	58,0	105 905	100,0	54 299	51,3	23 385	6 411
Z prawem do zasiłku	17 138	20,8	9 079	53,0	23 782	22,5	10 987	46,2	6 644	1 908
Zamieszkali na wsi	37 223	45,1	22 355	60,1	44 726	42,2	23 889	53,4	7 503	1 534
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	2 967	3,6	1 971	66,4	4 791	4,5	2 692	56,2	1 824	721
Cudzoziemcy	44	0,1	30	68,2	59	0,1	38	64,4	15	8
Do 25 roku życia	15 147	18,4	9 217	60,9	20 816	19,7	11 176	53,7	5 669	1 959
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	802	1,0	547	68,2	1 131	1,1	712	63,0	329	165
Długotrwale bezrobotne	42 523	51,5	27 318	64,2	42 756	40,4	26 176	61,2	233	-1 142
Powyżej 50 roku życia	20 101	24,4	8 877	44,2	25 022	23,6	9 920	39,6	4 921	1 043
Bez kwalifikacji zawodowych	25 643	31,1	16 604	64,8	31 461	29,7	18 385	58,4	5 818	1 781
Bez doświadczenia zawodowego	22 634	27,4	14 583	64,4	28 341	26,8	16 212	57,2	5 707	1 629
Bez wykształcenia średniego	53 356	64,7	27 837	52,2	67 838	64,1	30 527	45,0	14 482	2 690
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	11 127	13,5	10 037	90,2	13 062	12,3	11 241	86,1	1 935	1 204
Niepełnosprawni	3 050	3,7	1 560	51,1	3 804	3,6	1 909	50,2	754	349

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki stanowiły 4,5% ogólnej liczby bezrobotnych, tj. 4 791 osób, w tym 2 692 kobiety. W porównaniu z końcem 2008 roku nastąpił wzrost liczby osób z powyższej kategorii o 1 824 osoby.

W 2009 roku największym udziałem osób bezrobotnych zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki charakteryzowały się powiaty: stargardzki – 7,0% i gryfiński – 6,3%. Najmniej osób z tej kategorii odnotowano w powiecie polickim – 1,5%.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych w końcu 2009 roku wyniosła 42 756 osób (40,4% ogólnej liczby bezrobotnych). W stosunku do roku 2008 nastąpił niewielki wzrost

w tej kategorii o 233 osoby. W przypadku długotrwale bezrobotnych kobiet notowano spadek o 1 142 osoby (2008 – 27 318 osób, 2009 – 26 176 osób).

Kategoria osób powyżej 50 roku życia jest kolejną istotną grupą znajdującą się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby z grupy powyżej 50 roku życia stanowiły 23,6% (tj. 25 022 osoby) ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z 2008 rokiem udział procentowy powyższej grupy w liczbie bezrobotnych ogółem zmniejszył się o 0,8. W porównaniu z rokiem 2008 notowano wzrost liczby osób w kategorii „50+” o 4 921 osób. Mężczyźni nadal stanowią większość w omawianej grupie. W 2008 roku było to 55,8%, a w 2009 – 60,4%.

Osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły w końcu 2009 roku – 29,7% (31 461 osób) ogólnej liczby bezrobotnych, z czego 18 385 to kobiety. W porównaniu z rokiem poprzednim obserwowano wzrost liczby osób niewykwalifikowanych o 5 818 osób.

Osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia stanowiły w końcu 2009 roku 12,3% ogólnej liczby bezrobotnych (13 062 osoby). W przeważającej części były to kobiety, które stanowiły 86,1% tej kategorii, wobec 90,2% przed rokiem.

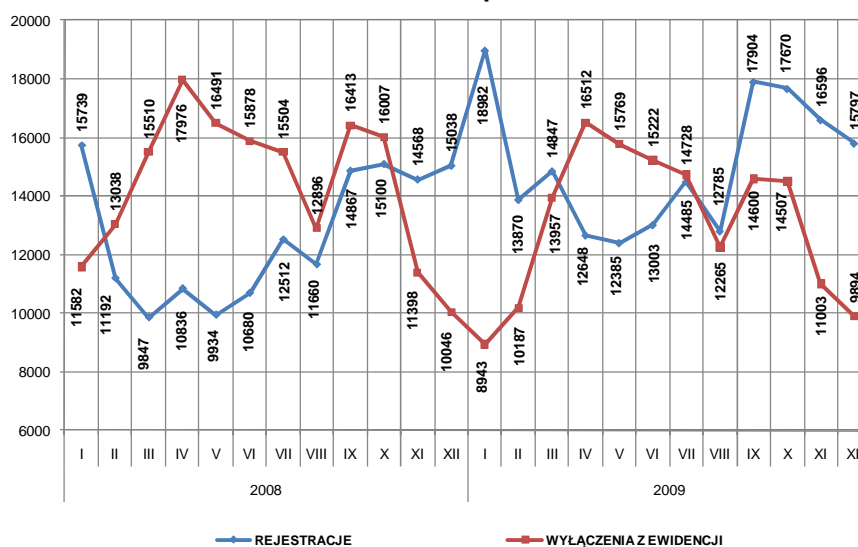
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych ogółem kształtowała się na poziomie 3 804 osób (kobiety – 1 909 osób), co stanowiło 3,6% ogółu bezrobotnych w województwie.

1.4. Bilans bezrobocia

Sezonowość zachodniopomorskiego rynku pracy ma wpływ na wielkość napływu i odpływu bezrobotnych w rejestrach powiatowych urzędów pracy. W 2009 roku w województwie zachodniopomorskim w okresie od stycznia do marca oraz od sierpnia do grudnia liczba rejestracji przewyższała liczbę wyłączeń z ewidencji. Odwrotna sytuacja miała miejsce od kwietnia, kiedy o 3 864 osoby więcej wyłączono z ewidencji niż zarejestrowało do lipca, kiedy różnica ta wyniosła jedynie 243 osoby.

Z ogólnej liczby 180 972 osób włączonych do ewidencji w całym 2009 roku w województwie zachodniopomorskim, 75,7% stanowiły osoby poprzednio pracujące, a 1,9% z nich zostało zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy gdzie w porównaniu z 2008 rokiem notowano wzrost udziału powyższej grupy o 0,4 punktu procentowego.

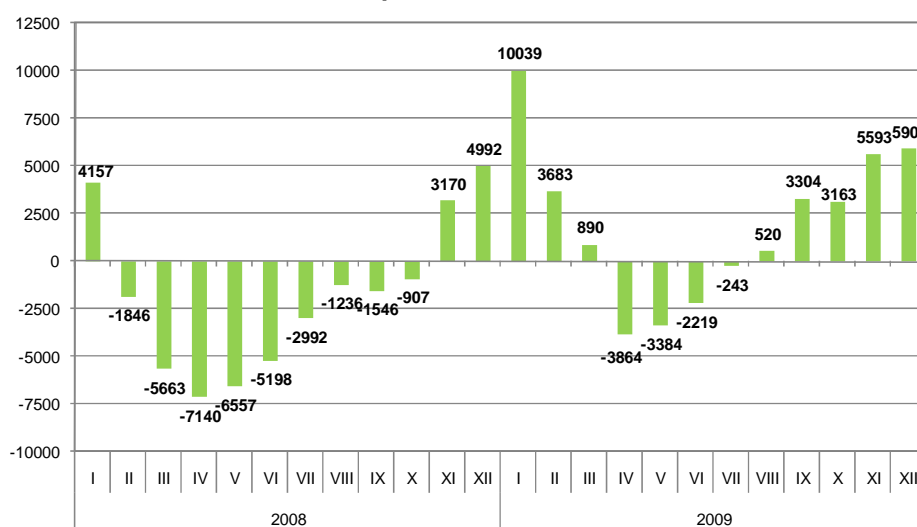
Wykres 6. Liczba rejestracji i wyrejestrowań w 2008 i 2009 roku w województwie zachodniopomorskim



Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Najczęstszą przyczyną wyłączeń z ewidencji bezrobotnych w 2009 roku było podjęcie pracy – 39,4% (62 095 osób) i brak gotowości do podjęcia pracy – 33,3% (52 476 osób). W dalszej kolejności było to rozpoczęcie stażu – 7,7% (12 088 osób), rozpoczęcia szkolenia – 5,4% (8 514 osób), dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego – 4,8% (7 540 osób). W przypadku podjęć pracy nadal większy udział stanowiła praca niesubsydiowana – 79,5% (49 386 osoby, w tym 18,7% to podjęcia pracy sezonowej). Subsydiowana stanowiła natomiast 20,5% i było to o 1,3% więcej niż w 2008 roku. W pracy subsydiowanej nadal największy udział miały roboty publiczne – 34,4% (wobec 32,1% w 2008 roku), a następnie: podjęcie działalności gospodarczej – 24,8%, prace interwencyjne – 20,1%, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego – 20,1% i inne – 0,6%.

Wykres 7. Różnica między liczbą rejestracji i wyłączeń z ewidencji w województwie zachodniopomorskim w 2008 i 2009 roku



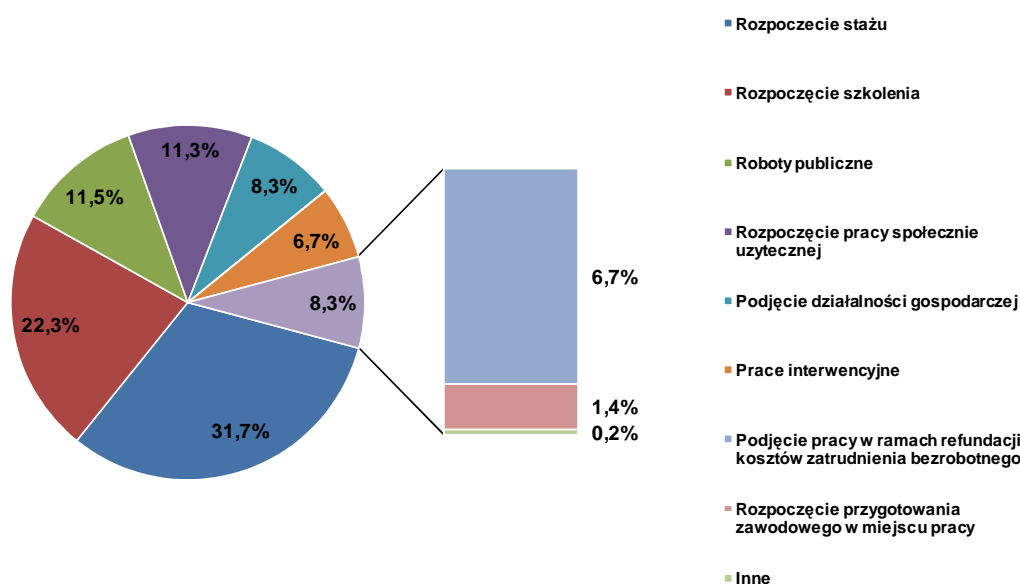
Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

1.5. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

W 2009 roku w aktywizacji zawodowej uczestniczyły 38 184 osoby (w porównaniu z rokiem 2008 notowano spadek o 4 698 osób).

Najwięcej osób rozpoczęło staże (12 088 osób, 31,7%) i szkolenia (8 514 osób, 22,3%). W następnej kolejności aktywizację zawodową przeprowadzano w ramach: robót publicznych (4 373 osoby, 11,5%), prac społecznie użytecznych (4 331 osób, 11,3%), rozpoczęcia działalności gospodarczej (3 156 osób, 8,3%), prac interwencyjnych (2 554 osoby, 6,7%), podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (2 552 osoby, 6,7%). Z innych form skorzystały 74 osoby (0,2%).

Wykres 8. Udział (%) bezrobotnych w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku



Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Tabela 3. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych z różnych kategorii w 2009 roku

Wyszczególnienie	Ogółem		Kobiety		Zamieszujący wieś		Do 25 roku życia		Powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Prace interwencyjne	2554	6,7	1651	7,7	1170	7,3	664	5,3	809	12,8	1043	7,4
Roboty publiczne	4373	11,5	2001	9,3	2260	14,1	425	3,4	1839	29,1	2109	14,9
Podjęcie działalności gospodarczej	3156	8,3	1170	5,4	962	6,0	474	3,8	255	4,0	876	6,2
Podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	2552	6,7	1087	5,0	848	5,3	655	5,3	255	4,0	590	4,2
Inne	74	0,2	34	0,2	13	0,1	11	0,1	16	0,3	29	0,2
Rozpoczęcie szkolenia	8514	22,3	3541	16,4	3076	19,1	2030	16,3	1171	18,5	2748	19,4
Rozpoczęcie stażu	12088	31,7	8803	40,8	4944	30,8	7798	62,7	536	8,5	3146	22,2
Rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy	542	1,4	418	1,9	231	1,4	119	1,0	83	1,3	274	1,9
Rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	4331	11,3	2861	13,3	2560	15,9	253	2,0	1354	21,4	3350	23,6
SUMA	38184	100,0	21566	100,0	16064	100,0	12429	100,0	6318	100,0	14165	100,0

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Wśród wszystkich zaktywizowanych osób w 2009 roku 56,5% stanowiły kobiety (21 566 osób). Ponad 40% z nich w 2009 roku rozpoczęło staże, 16,4% szkolenia, a 13,3% prace społecznie użyteczne.

W grupie osób bezrobotnych z terenów wiejskich z różnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 16 064 osoby. Tutaj także znaczna liczba osób rozpoczęła staże (30,8%), szkolenia (19,1%), prace społecznie użyteczne (15,9%), a także uczestniczyła w robotach publicznych (14,1%).

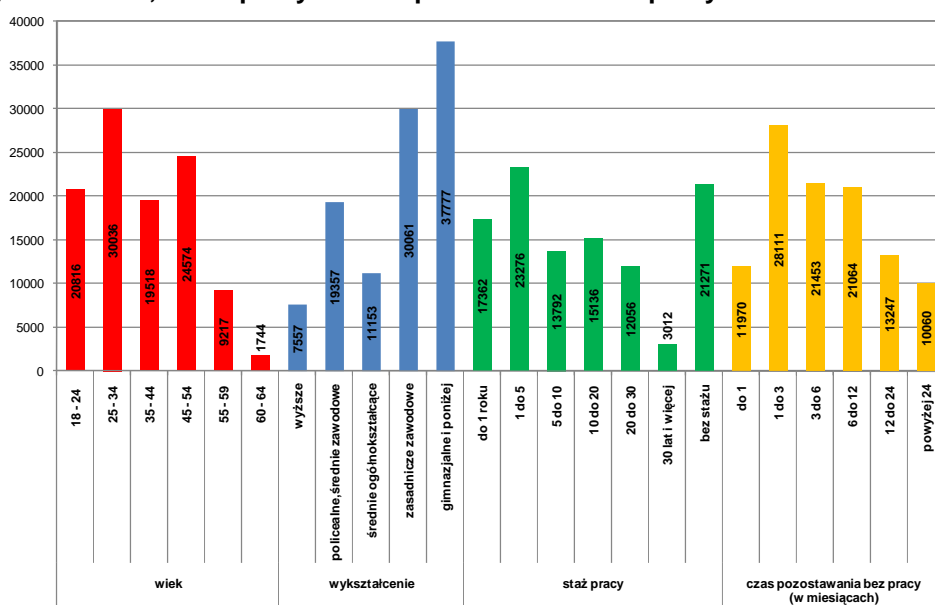
W kategoriach osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj. do 25 roku życia, powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotni zaktywizowano łącznie w 2009 roku 32 912 osób. W grupie osób do 25 roku życia większość rozpoczęła staże – 62,7%. W grupie „50+” najwięcej osób uczestniczyło w robotach publicznych – 29,1%, w dalszej kolejności rozpoczęło prace społecznie użyteczne – 21,4%, szkolenia – 18,5% oraz brano udział w pracach interwencyjnych – 12,8%. Z kolei w grupie osób długotrwale bezrobotnych najwięcej osób rozpoczęło prace społecznie użyteczne – 23,6%, staże – 22,2%, szkolenia – 19,4% oraz roboty publiczne – 14,9%.

1.6. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy

Analizując strukturę bezrobocia województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku według wieku, największą grupę osób bezrobotnych reprezentowały osoby w przedziale wiekowym 25 - 34 lata. Stanowiły one 28,4% ogółu bezrobotnych. Na drugiej pozycji uplasowała się kategoria osób w wieku 45 - 54 lata – 23,2%. W pozostałych kategoriach wiekowych odsetek bezrobotnych kształtował się następująco: 18 - 24 lata na poziomie 19,7%; 35 - 44 lata – 18,4%; 55 - 59 lat - 8,7%; 60 - 64 lata tj. 1,6% ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z końcem 2008 roku notowano zwiększenie udziału osób młodych, o 1,3% (18 – 24 lata), w przeciwieństwie do grupy osób w wieku 45 – 54 lata, gdzie notowano 2,4% spadku.

W strukturze osób pozostających poza zatrudnieniem według wykształcenia, w dalszym ciągu największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym tj. 35,7% ogólnej liczby bezrobotnych, a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 28,4%. Osoby legitymujące się policealnym, bądź średnim zawodowym stanowiły 18,3% zarejestrowanych, średnim ogólnokształcącym – 10,5%, a wyższym – 7,1%. Porównując analizowany rok z rokiem 2008, największy wzrost udziału notowano w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym o 0,9%, spadek natomiast wśród bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym o 1,5%.

Wykres 8. Liczba bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy na koniec 2009 roku



Źródło: Sprawozdanie GUS, MPIPS-01, Załącznik 1

Analizując dane dotyczące bezrobotnych według stażu pracy można zaobserwować znaczny udział osób ze stażem od 1 roku do 5 lat (22,0 %), bez stażu (20,1%) i do 1 roku (16,4%). Ponad 36% ogółu bezrobotnych stanowili bezrobotni z dwóch ostatnich grup (bez stażu i do 1 roku). W stosunku do roku poprzedniego największy wzrost udziału notowano w grupie osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat o 1,1%, spadek natomiast w grupie posiadającej staż od 10 do 20 lat o 0,8%.

Tabela 4. Udział bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy na koniec 2008 i 2009 roku

Wyszczególnienie		XII 2008 (%)	XII 2009 (%)	Różnica (XII 2009 - XII 2008)
wiek	18 - 24	18,4	19,7	1,3
	25 - 34	27,7	28,4	0,7
	35 - 44	18,3	18,4	0,1
	45 - 54	25,6	23,2	-2,4
	55 - 59	8,7	8,7	0,0
	60 - 64	1,4	1,6	0,2
wykształcenie	wyższe	6,6	7,1	0,5
	policealne, średnie zawodowe	18,6	18,3	-0,3
	średnie ogólnokształcące	10,1	10,5	0,4
	zasadnicze zawodowe	27,5	28,4	0,9
	gimnazjalne i poniżej	37,1	35,7	-1,5
staż pracy	do 1 roku	16,6	16,4	-0,2
	1 do 5	20,9	22,0	1,1
	5 do 10	13,0	13,0	0,0
	10 do 20	15,1	14,3	-0,8
	20 do 30	11,3	11,4	0,1
	30 lat i więcej	2,3	2,8	0,6
	bez stażu	20,8	20,1	-0,8
czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	do 1	13,5	11,3	-2,2
	1 do 3	26,0	26,5	0,5
	3 do 6	15,7	20,3	4,6
	6 do 12	14,2	19,9	5,7
	12 do 24	13,1	12,5	-0,6
	powyżej 24	17,5	9,5	-8,0

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPIPS-01, Załącznik 1

W roku 2009 najwięcej bezrobotnych pozostawało poza zatrudnieniem w okresie od 1 do 3 miesięcy (26,5%). Następnie od 3 do 6 miesięcy (20,3%), od 6 do 12 miesięcy (19,9%), od 12 do 24 miesięcy (12,5%), do 1 miesiąca (11,3%). Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowiły osoby nie pracujące od 24 miesięcy (9,5%). W analizowanej kategorii widoczne są znaczne zmiany udziału poszczególnych grup porównując z danymi z końca 2008 roku. Wyraźny spadek notowano w grupie osób bez pracy powyżej 24 miesięcy o 8 punktów procentowych. Z drugiej strony przyrost odnotowano w grupach gdzie osoby nie pracowały od 6 do 12 miesięcy o 5,7% i od 3 do 6 miesięcy o 4,6%.

2. Analiza bezrobocia według zawodów

2.1. Struktura bezrobocia według zawodów

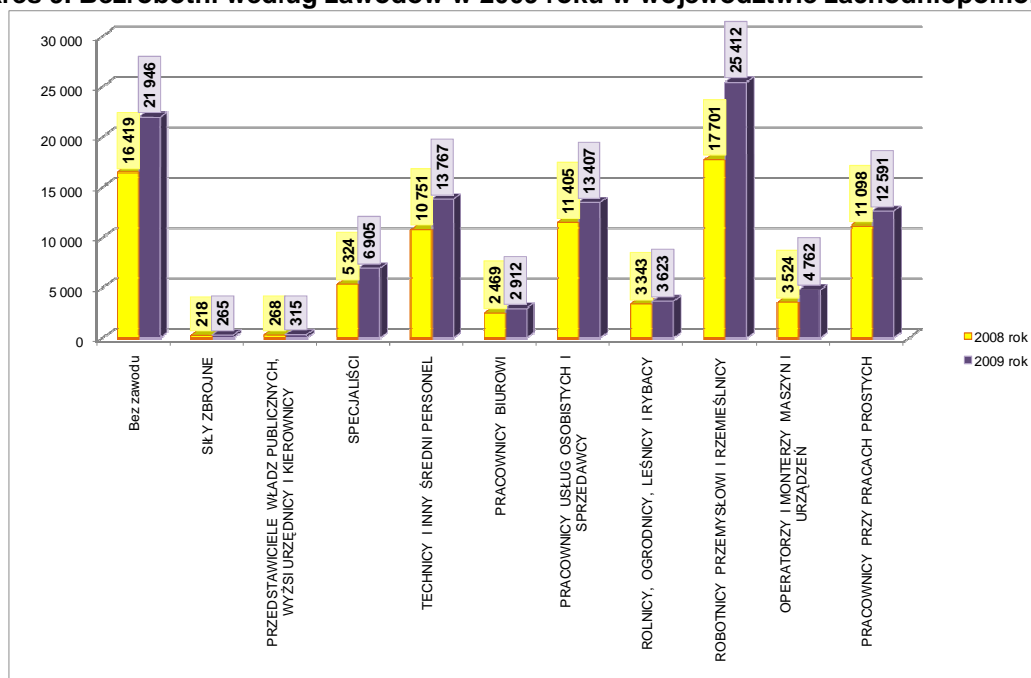
Na koniec 2009 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy wyniosła 105 905 osób, w porównaniu z analogicznym okresem roku 2008 nastąpił wzrost o 23 385 osób.

Uogólniając strukturę bezrobocia w województwie na poziomie grup wielkich, należy podkreślić szczególnie, duży udział **7** grupy – **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** oraz znikomy udział grupy pierwszej – **Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy**. Marginalny charakter ma również wielkość bezrobocia w grupie **0** – **Siły zbrojne**. Poniżej zaprezentowano ranking malejący grup wielkich na podstawie wielkości odsetka zarejestrowanych bezrobotnych:

- **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 24,0% zarejestrowanych;
- **Bez zawodu** – 20,7% zarejestrowanych;
- **Technicy i inny średni personel** – 13,0% zarejestrowanych;
- **Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 12,7% zarejestrowanych;
- **Pracownicy przy pracach prostych** – 11,9% zarejestrowanych;
- **Specjaliści** – 6,5% zarejestrowanych;
- **Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń** – 4,5% zarejestrowanych;
- **Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy** – 3,4% zarejestrowanych;
- **Pracownicy biurowi** – 2,7% zarejestrowanych;
- **Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy** – 0,30% zarejestrowanych;
- **Siły zbrojne** – 0,25% zarejestrowanych.

Porównując 2008 i 2009 rok największy wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w grupie Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (o 7 711 osób) oraz w grupie bezrobotnych nieposiadających zawodu (o 5 527 osób).

Wykres 9. Bezrobotni według zawodów w 2009 roku w województwie zachodniopomorskim



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPiPS-01, Załącznik 3

Poniższa lista pokazuje ranking 30 zawodów, w których na koniec 2009 roku zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim. Bezrobotni w tych zawodach stanowili 61,3% z ogólnej liczby bezrobotnych na koniec 2009 roku.

Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych w 2009 roku, nie posiadało zawodu – 21 946 osób, jednocześnie dla tej grupy osób w porównaniu do 2008 roku odnotowano znaczny wzrost – o 5 527 osób.

Tabela 5. 30 zawodów, w których na koniec 2009 roku zarejestrowanych było najwięcej osób bezrobotnych (zmiana w stosunku do 2008 roku)

Lp.	Symbol zawodu	Nazwa zawodu	2008	2009	wzrost/spadek
1	000000	Bez zawodu	16 419	21 946	5 527
2	522107	Sprzedawca*	6 702	7 684	982
3	722204	Ślusarz*	1 740	2 772	1 032
4	914103	Robotnik gospodarczy	2 435	2 681	246
5	341902	Asystent ekonomiczny* (zawód szkolny: Technik ekonomista)	2 098	2 541	443
6	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2 228	2 307	79
7	712102	Murarz*	1 320	2 039	719
8	512201	Kucharz*	1 832	2 031	199
9	743304	Krawiec*	1 481	1 595	114
10	931301	Robotnik budowlany	1 033	1 583	550

11	723105	Mechanik samochodów osobowych	925	1 336	411
12	743604	Szwaczka	1 117	1 278	161
13	311502	Technik mechanik*	736	1 232	496
14	241102	Ekonomista	990	1 192	202
15	913207	Sprzątaczką	1 044	1 084	40
16	321208	Technik rolnik*	1 016	1 054	38
17	419101	Pracownik biurowy* (Zawód szkolny: Technik prac biurowych)	901	976	75
18	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	773	955	182
19	742204	Stolarz*	560	838	278
20	741203	Piekarz*	581	827	246
21	723306	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	570	788	218
22	512302	Kelner*	684	775	91
23	311204	Technik budownictwa*	554	754	200
24	512202	Kucharz małej gastronomii*	408	747	339
25	514102	Fryzjer* (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	583	695	112
26	631102	Robotnik leśny	689	695	6
27	714101	Malarz budowlany	503	689	186
28	741201	Cukiernik*	504	680	176
29	913204	Pomoc kuchenna	564	583	19
30	722304	Tokarz	391	575	184
Razem			51 381	64 932	13 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPiPS-01, Załącznik 3

Większość zawodów z prezentowanej listy mieści się w trzech wielkich grupach zawodów: **(7) Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** (11 zawodów), **(3) Technicy i inny średni personel** (5 zawodów), **(5) Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** (5 zawodów) oraz **(9) Pracownicy przy pracach prostych** (5 zawodów). W zestawieniu tym, nie wystąpiły zawody z grup: **(0) Siły zbrojne**, **(1) Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy** oraz **(8) Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń**.

Na koniec 2009 roku w województwie zachodniopomorskim w rejestrach urzędów pracy widniało 54 299 kobiet (2008 roku – 47 888 kobiet). W badanym okresie kobiety stanowiły 51,3% z ogólnej liczby bezrobotnych, podczas gdy w 2008 roku 58,0%.

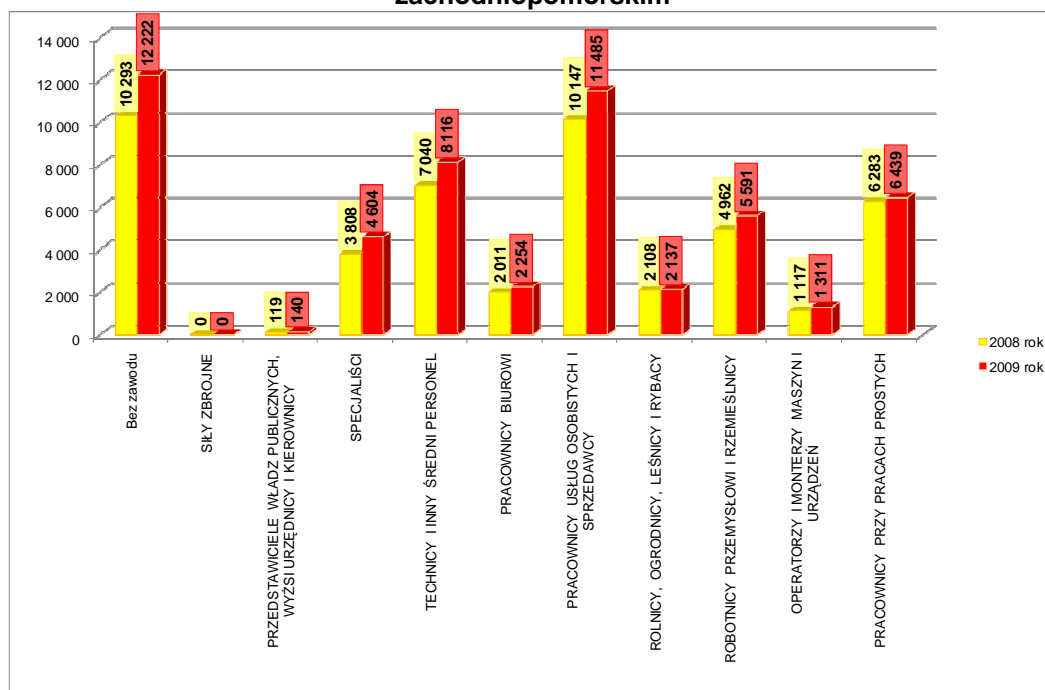
W 2009 roku 12 222 kobiety nie posiadały zawodu i ich liczba w porównaniu z 2008 rokiem wzrosła o 1 929 osób. Biorąc pod uwagę bezrobotne kobiety, według wielkich grup zawodów w 2009 roku, zdecydowanie najwięcej z nich posiadało zawód mieszczący się w grupie **(5) Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 11 485 osób (21,2% z ogólnej liczby bezrobotnych kobiet).

Poniżej zaprezentowano ranking malejący grup wielkich na podstawie wielkości odsetka zarejestrowanych bezrobotnych kobiet:

- **Bez zawodu** – 22,5% zarejestrowanych kobiet;
- **Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 21,2%;
- **Technicy i inny średni personel** – 14,9%;
- **Pracownicy przy pracach prostych** – 11,9%;
- **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 10,3%;
- **Specjaliści** – 8,5%;
- **Pracownicy biurowi** – 4,2%;
- **Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy** – 3,9%;
- **Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń** – 2,4%;
- **Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy** – 0,26%;
- **Siły zbrojne** – 0,0%.

Porównując 2008 i 2009 rok, wzrost liczby bezrobotnych kobiet odnotowano we wszystkich wielkich grupach, największy w grupie bezrobotnych **bez zawodu** o 1 929 osób, **(5) Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** o 1 338 osób oraz **(3) Technicy i inny średni personel** o 1 076 osób.

Wykres 10. Bezrobotne kobiety według zawodów w 2009 roku w województwie zachodniopomorskim



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPiPS-01, Załącznik 3

Poniższa lista zawodów prezentuje 30 zawodów, w których w 2009 roku zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych kobiet i to one, dominują wśród ogółu rejestrujących się bezrobotnych w tych zawodach, za wyjątkiem robotnika gospodarczego (udział kobiet 41,3%) oraz robotnika leśnego (udział kobiet 34,2%). Kobiety zarejestrowane w tych zawodach stanowiły na koniec 2009 roku 71,7% z ogółu bezrobotnych kobiet.

Najwięcej zarejestrowanych kobiet odnotowano w zawodach: sprzedawca (7 027 kobiet), asystent ekonomiczny (2 213 kobiet) oraz krawiec (1 563 kobiety).

Najwięcej zawodów z prezentowanej listy należało do trzech wielkich grup: **(9) pracownicy przy pracach prostych** (7 zawodów), **(3) technicy i inny personel** (6 zawodów) oraz **(5) pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** (5 zawodów).

Bardzo wysoki udział kobiet wśród bezrobotnych ogółem (prawie 100%) wystąpił w zawodach: szwaczka (99,5%), salowa (99,6%), krawcowa (98,0%) oraz sprzątaczką (98,4%). W zawodzie pokojowa (w hotelu) wszystkie osoby bezrobotne zarejestrowane były kobietami. Ponadto, w 23 zawodach ujętych w poniższej tabeli, udział kobiet w ogóle bezrobotnych ukształtował się powyżej 70%.

Tabela 6. 30 zawodów, w których na koniec 2009 roku zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych kobiet (zmiana w stosunku do 2008 roku)

Lp.	Symbol zawodu	Nazwa zawodu	2008	2009	wzrost/spadek
1	000000	Bez zawodu	10 293	12 222	1 929
2	522107	Sprzedawca*	6 253	7 027	774
3	341902	Asystent ekonomiczny* (zawód szkolny: Technik ekonomista)	1 871	2 213	342
4	743304	Krawiec*	1 454	1 563	109
5	512201	Kucharz*	1 484	1 528	44
6	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1 387	1 320	-67
7	743604	Szwaczka	1 115	1 272	157
8	914103	Robotnik gospodarczy	1 080	1 108	28
9	913207	Sprzątaczką	1 033	1 067	34
10	419101	Pracownik biurowy* (Zawód szkolny: Technik prac biurowych)	811	867	56
11	241102	Ekonomista	758	838	80
12	321208	Technik rolnik*	764	750	-14
13	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	606	708	102
14	512302	Kelner*	617	683	66
15	514102	Fryzjer* (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	554	658	104
16	913204	Pomoc kuchenna	539	537	-2
17	512202	Kucharz małej gastronomii*	270	452	182
18	741201	Cukiernik*	354	418	64
19	341501	Handlowiec* (zawód szkolny: Technik handlowiec)	322	417	95
20	343101	Pracownik administracyjny* (zawód szkolny: Technik administracji)	373	411	38
21	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej* (zawód szkolny: Rolnik)	327	349	22
22	741102	Przetwórcą ryb	282	330	48
23	932103	Pakowacz	295	305	10

24	244104	Pedagog	235	297	62
25	611190	Pozostali rolnicy produkcji roślinnej	304	288	-16
26	913203	Pokojowa (w hotelu)	254	286	32
27	343201	Księgowy (samodzielny)	247	266	19
28	419190	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	180	262	82
29	913206	Salowa	231	260	29
30	631102	Robotnik leśny	269	238	-31
Razem			34 562	38 940	6 411

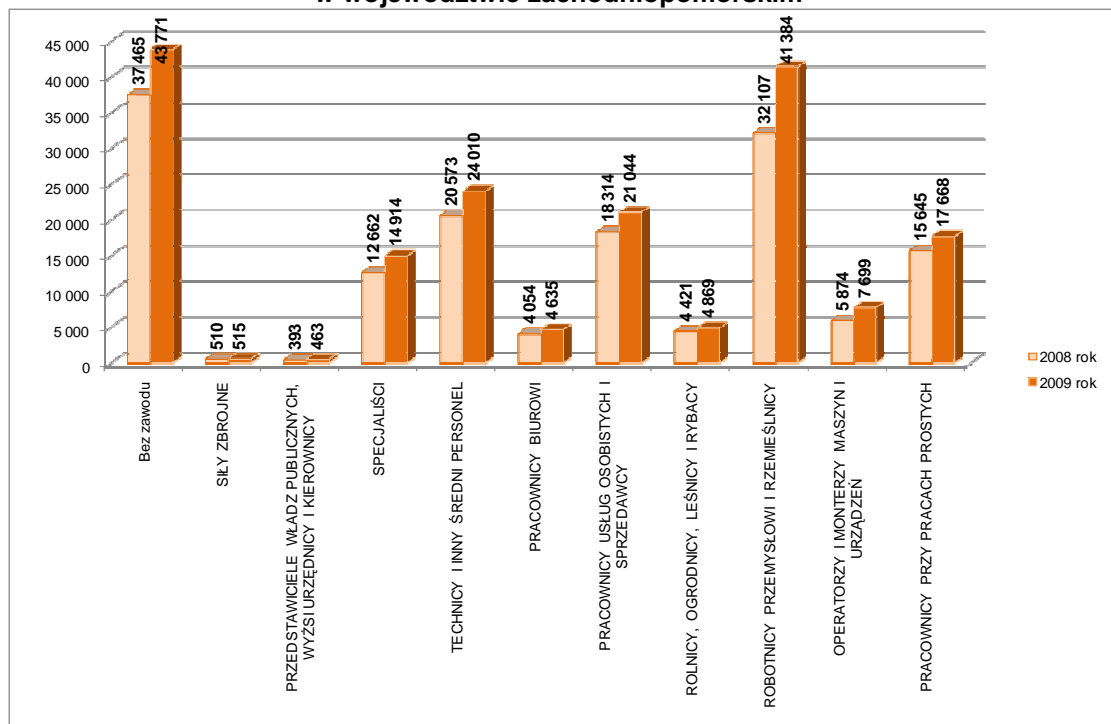
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPiPS-01, Załącznik 3

2.2. Napływ bezrobocia

Wśród 180 972 osób bezrobotnych, które w 2009 roku zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego, 43 771 (24,2%) nie posiadało żadnego zawodu. W stosunku do 2008 roku liczba zarejestrowanych osób bez zawodu wzrosła o 6 306.

W 2009 roku największy napływ bezrobotnych odnotowano w grupach zawodów: **(7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 41 384 osoby, **(3) technicy i inny średni personel** – 24 010 osób, **(5) pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 21 044 osoby oraz **(9) pracownicy przy pracach prostych** – 17 668 osób. Porównując do 2008 roku liczba rejestrujących się bezrobotnych wzrosła w każdej z grup zawodów.

Wykres 11. Napływ bezrobotnych według wielkich grup zawodów w 2008 i 2009 roku w województwie zachodniopomorskim



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MPiPS-01, Załącznik 3

Jak ilustruje tabela siódma, zawody charakteryzujące się najwyższym napływem do bezrobocia w większości pokrywają się z zawodami o najwyższej liczbie bezrobotnych.

Świadczy o tym, że trudna sytuacja osób w tych zawodach ma charakter trwały, notując obok dużego poziomu bezrobocia również stały, wysoki napływ.

W 2009 roku najwięcej bezrobotnych zarejestrowało się w zawodzie: sprzedawca – 11 399 osób, ślusarz – 4 534 osoby oraz asystent ekonomiczny – 4 120 osób.

Tabela 7. 30 zawodów, w których w 2009 roku rejestrowało się najwięcej bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim

Lp.	Symbol zawodu	Nazwa zawodu	Zarejestrowani bezrobotni w 2009 roku	Zarejestrowani bezrobotni na koniec 2009 roku
1	000000	Bez zawodu	43 771	21 946
2	522107	Sprzedawca*	11 399	7 684
3	722204	Ślusarz*	4 534	2 772
4	341902	Asystent ekonomiczny* (zawód szkolny: Technik ekonomista)	4 120	2 541
5	914103	Robotnik gospodarczy	3 733	2 681
6	512201	Kucharz*	3 303	2 031
7	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3 166	2 307
8	712102	Murarz*	3 118	2 039
9	723105	Mechanik samochodów osobowych	2 531	1 336
10	931301	Robotnik budowlany	2 425	1 583
11	241102	Ekonomista	2 418	1 192
12	311502	Technik mechanik*	2 241	1 232
13	743304	Krawiec*	2 136	1 595
14	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	1 883	955
15	743604	Szwaczka	1 721	1 278
16	742204	Stolarz*	1 579	838
17	321208	Technik rolnik*	1 554	1 054
18	913207	Sprzątaczką	1 497	1 084
19	741203	Piekarz*	1 495	827
20	419101	Pracownik biurowy* (Zawód szkolny: Technik prac biurowych)	1 407	976
21	311204	Technik budownictwa*	1 397	754
22	512202	Kucharz małej gastronomii*	1 360	747
23	512302	Kelner*	1 303	775
24	723306	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych*	1 267	788
25	514102	Fryzjer* (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	1 238	695
26	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	1 169	569
27	741201	Cukiernik*	1 155	680
28	714101	Malarz budowlany	1 022	689
29	341501	Handlowiec* (zawód szkolny: Technik handlowiec)	948	508
30	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	912	511

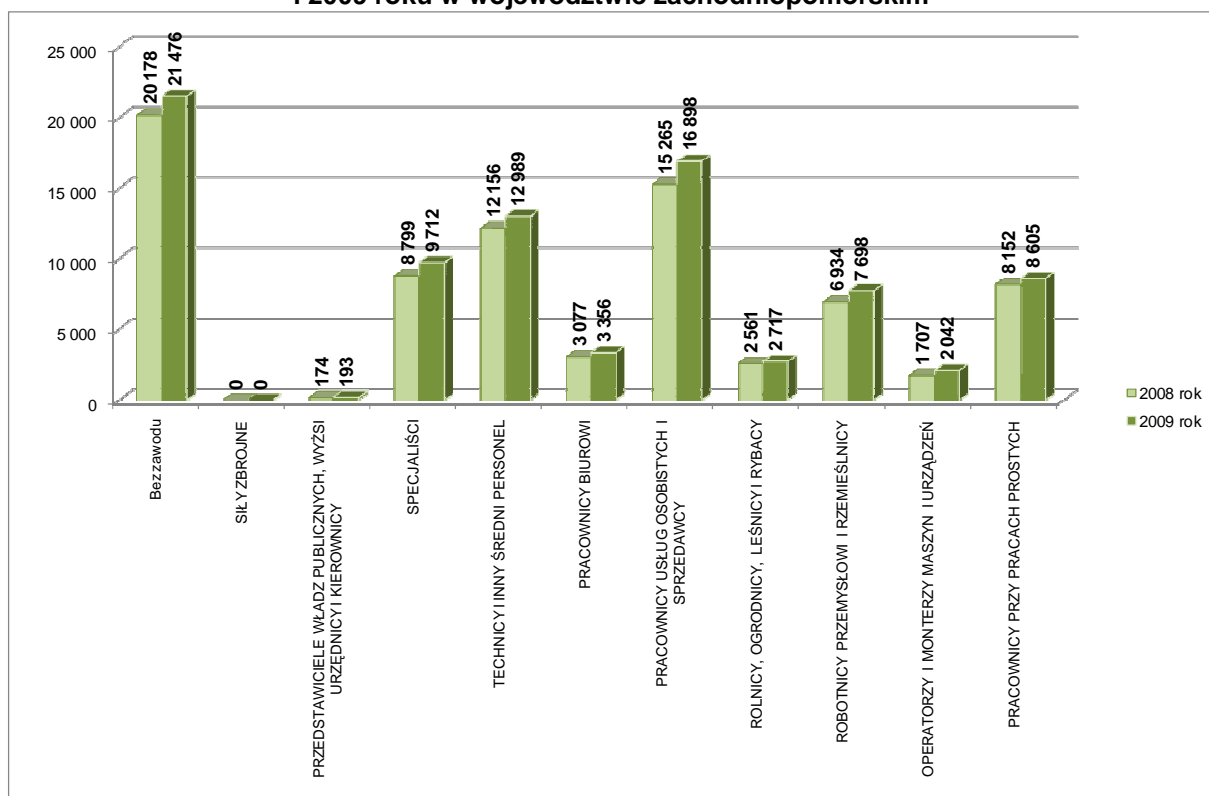
Razem	111 802	64 667
Procent z ogółem	61,8%	61,1%
Ogółem	180 972	105 905

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

Wśród 85 686 bezrobotnych kobiet, które w 2009 roku zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego, 21 476 (25,1%) nie posiadało żadnego zawodu. W stosunku do 2008 roku liczba zarejestrowanych kobiet bez zawodu wzrosła o 1 298 osób.

Biorąc pod uwagę bezrobotne kobiety według wielkich grup zawodów, najwięcej w I półroczu 2009 roku napłynęło do grupy **(5) pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 16 898 osób, **(3) technicy i inny średni personel** – 12 989 osób oraz **(2) specjaliści** – 9 712 osób.

Wykres 12. Napływ bezrobotnych kobiet według wielkich grup zawodów w 2008 i 2009 roku w województwie zachodniopomorskim



Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

Poniższa lista zawodów prezentuje 30 zawodów, w których w 2009 roku zarejestrowało się najwięcej bezrobotnych kobiet. Kobiety w tych zawodach stanowiły 71,3% ogółu rejestrujących się bezrobotnych kobiet. Najwięcej rejestracji kobiet odnotowano w zawodzie: sprzedawca – 10 128, asystent ekonomiczny – 3 447 oraz kucharz – 2 101.

Tabela 8. 30 zawodów, w których w 2009 roku rejestrowało się najwięcej bezrobotnych kobiet w województwie zachodniopomorskim

Lp.	Symbol zawodu	Nazwa zawodu	Zarejestrowani bezrobotni w 2009 roku	Zarejestrowane bezrobotne kobiety w 2009 roku	Zarejestrowane bezrobotne kobiety na koniec 2009 roku
1	000000	Bez zawodu	43 771	21 476	12 222
2	522107	Sprzedawca*	11 399	10 128	7 027
3	341902	Asystent ekonomiczny* (zawód szkolny: Technik ekonomista)	4 120	3 447	2 213
4	512201	Kucharz*	3 303	2 101	1 528
5	743304	Krawiec*	2 136	2 089	1 563
6	743604	Szwaczka	1 721	1 711	1 272
7	241102	Ekonomista	2 418	1 690	838
8	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3 166	1 639	1 320
9	914103	Robotnik gospodarczy	3 733	1 526	1 108
10	913207	Sprzątaczką	1 497	1 465	1 067
11	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	1 883	1 293	708
12	419101	Pracownik biurowy* (Zawód szkolny: Technik prac biurowych)	1 407	1 217	867
13	514102	Fryzjer* (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	1 238	1 139	658
14	512302	Kelner*	1 303	1 109	683
15	321208	Technik rolnik*	1 554	1 003	750
16	913204	Pomoc kuchenna	833	747	537
17	341501	Handlowiec* (zawód szkolny: Technik handlowiec)	948	738	417
18	343101	Pracownik administracyjny* (zawód szkolny: Technik administracji)	815	676	411
19	512202	Kucharz małej gastronomii*	1 360	665	452
20	244104	Pedagog	785	632	297
21	741201	Cukiernik*	1 155	611	418
22	741102	Przetwórcą ryb	686	518	330
23	932103	Pakowacz	637	513	305
24	419190	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	754	507	262
25	341404	Organizator usług hotelarskich* (zawód szkolny: Technik hotelarstwa)	583	473	229
26	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej* (zawód szkolny: Rolnik)	640	447	349
27	244105	Socjolog	532	419	212
28	913206	Salowa	396	392	260
29	913203	Pokojuowa (w hotelu)	384	384	286

30	224101	Pielęgniarka	383	376	211
Razem			95 540	61 131	38 800
Procent z ogółem			52,8%	71,3%	71,5%
Ogółem			180 972	85 686	54 299

Zródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

2.3. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

Na podstawie wielkości wskaźnika długotrwałego bezrobocia, oszacowano duże i elementarne grupy zawodów implikujących bezrobocie utrzymujące się powyżej 12 miesięcy oraz przejawiających równowagę na wojewódzkim rynku pracy między podażą, a popytem na pracę. Wskaźnik ten informuje, ile procent bezrobotnych zarejestrowanych w danym zawodzie pozostaje w rejestrach powiatowych urzędów pracy, co najmniej 12 miesięcy. Im większa wartość wskaźnika, tym więcej osób jest długotrwałe bezrobotnych w danym zawodzie.

W 2009 roku najwyższym wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia charakteryzowały się następujące grupy zawodów: **(11) kierownicy małych przedsiębiorstw, (63) leśnicy i rybacy** oraz **(91) pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach**.

Tabela 9. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1	"13"	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,3443
2	"63"	LEŚNICY I RYBACY	0,2742
3	"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	0,2739
4	"92"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	0,263
5	"61"	ROLNICY	0,2629
6	"12"	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,2552
7	"93"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,2467
8	"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	0,2436
9	"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,2427
10	"81"	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,2425
11	"64"	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0,2387
12	"42"	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,2379
13	"62"	OGRODNICY	0,232
14	"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,2273
15	"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,2236
16	"33"	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0,2121
17	"74"	POZOSTALI ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,2118
18	"73"	ROBOTNICZY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICZY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	0,1993

19	"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,1934
20	"71"	GÓRNICZY I ROBOTNICZY BUDOWLANI	0,1909
21	"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,1882
22	"32"	ŚREDNI PERSONEL W ZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,1851
23	"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,1824
24	"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,1676
25	"22"	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,1614
26	"72"	ROBOTNICZY OBRÓBKI METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,1575
27	"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,1446
28	"21"	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,1331
29	"01"	SIŁY ZBROJNE	0,0566
30	"11"	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIKI, ZAWODOWI DZIAŁACZE	0

Zródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

Analizując informacje dotyczące długotrwałego bezrobocia i wpływu na nie zawodu nie trudno zauważyć, że wyciąganie wniosków z rankingu przy analizowaniu dużych grup zawodowych prowadzi do dużych uogólnień i właściwie nie widać jasnej zależności merytorycznej, którą winien w takiej sytuacji wywołać zastosowany wskaźnik. Gdy prześledzić ranking bardziej szczegółowy, to podobnie nie rysuje się jakaś zasada, która dowodziłaby, że specjaliści i fachowcy są w jakiejś mierze „odporniejsi” na długoterminowe bezrobocie, a inni bardziej na nie narażeni. Generalnie należy stwierdzić, że to nie poszczególne zawody generują bezrobocie długoterminowe, ale jest one generowane przez inne zjawiska. Problemy: kwalifikacji a umiejętności, mentalności a rynku, gospodarki globalnej a systemu socjalnego, płac a oczekiwań i potrzeb społecznych wydają się być, bardziej niż posiadany zawód, generatorami długoterminowego pozostawania bez zatrudnienia wielu Polaków.

2.4. Bezrobotni według rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy

Na koniec 2009 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby niegdyś zatrudnione w **przetwórstwie przemysłowym** (18 449 osób), w dalszej kolejności zaś w **handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych i motocykli** (13 401 osób) oraz w **budownictwie** (7 561 osób).

Sekcje PKD generujące najwięcej miejsc pracy to **administracja publiczna** (10 671 ofert) oraz **handel hurtowy i detaliczny** (5 884 oferty). W dwóch przypadkach liczba wpływających ofert przewyższała liczbę rejestrujących się bezrobotnych. Dotyczy to administracji publicznej, działalności finansowej i ubezpieczeniowej.

Tabela 10. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku

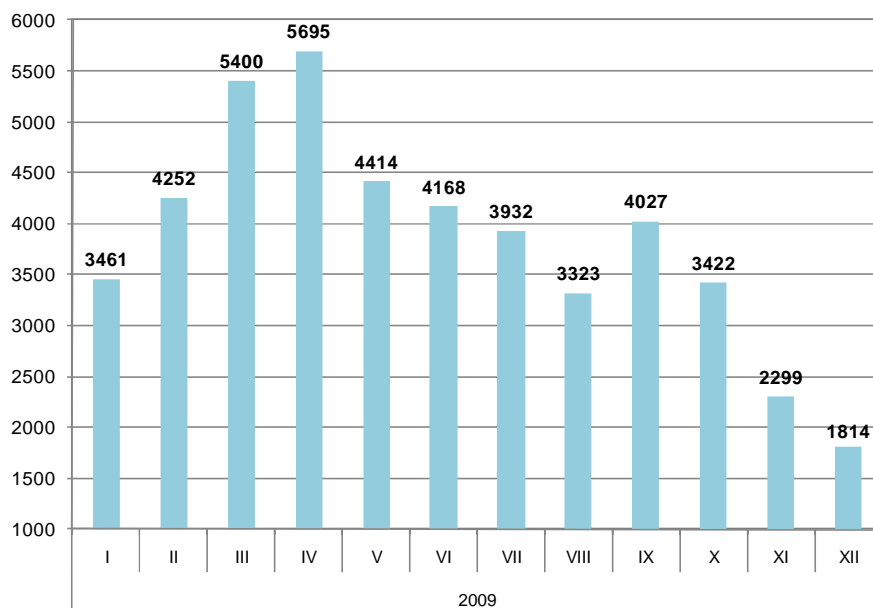
Lp.	Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2009 roku	Bezrobotni stan w końcu 2009 roku	Oferty pracy zgłoszone w 2009 roku	Oferty pracy stan w końcu 2009 roku
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7 644	5 683	1 328	4
2	Górnictwo i wydobywanie	245	195	54	0
3	Przetwórstwo przemysłowe	28 950	18 449	5 130	130
4	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	501	214	85	0
5	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z	2 205	1 227	932	2
6	Budownictwo	11 850	7 561	3 386	45
7	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	20 265	13 401	5 884	64
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6 396	4 172	2 798	39
9	Transport i gospodarka magazynowa	5 864	2 712	1 187	93
10	Informacja i komunikacja	1 187	616	482	1
11	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 206	757	1 481	54
12	Działalność związana z obsługą rynku	1 134	888	597	6
13	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3 911	1 714	1 725	64
14	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3 688	2 198	2 459	61
15	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9 935	6 594	10 671	79
16	Edukacja	2 690	1 559	2 553	18
17	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 269	2 137	2 488	25
18	Działalność związana z kulturą, rozrywką i	3 161	1 117	1 304	13
19	Pozostała działalność usługowa	11 169	6 783	1 093	9
20	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na	246	211	24	3
21	Organizacje i zespoły eksterytorialne	48	33	8	1
22	Działalność nie zidentyfikowana	11 418	6 413	0	0
Ogółem		136 982	84 634	45 669	711

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

3. Analiza ofert pracy

W całym 2009 roku do powiatowych urzędów pracy na terenie województwa wpłynęło 46 207 ofert pracy. W porównaniu z 2008 rokiem było to o 22 928 ofert mniej. Z ogólnej liczby ofert subsydiowane stanowiły 56,1% (25 935 ofert) wobec 44,2% w 2008 roku, sezonowe 24,8% (11 467 ofert) tj. 5,5% mniej niż rok wcześniej. Oferty pracy pochodziły w większości z sektora prywatnego – 62,2% (28 755 ofert) wobec 69,0% w analogicznym okresie 2008 roku. Największa liczba ofert wpłynęła w kwietniu – 5 695, a najmniejszą dysponowano w grudniu – 1 814 ofert.

Wykres 13. Liczba ofert pracy w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku



Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Z ogólnej liczby ofert w 2009 roku, 26% dotyczyło staży (12 003 oferty), 8,1% prac społecznie użytecznych (3 739 ofert), 2,2% skierowanych było do osób niepełnosprawnych (1 006 ofert), 1,6% dotyczyło miejsc przygotowania zawodowego (729 ofert), a 0,4% ofert dla osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (183 oferty).

Tabela 11. Oferty pracy w wybranych kategoriach w 2009 roku

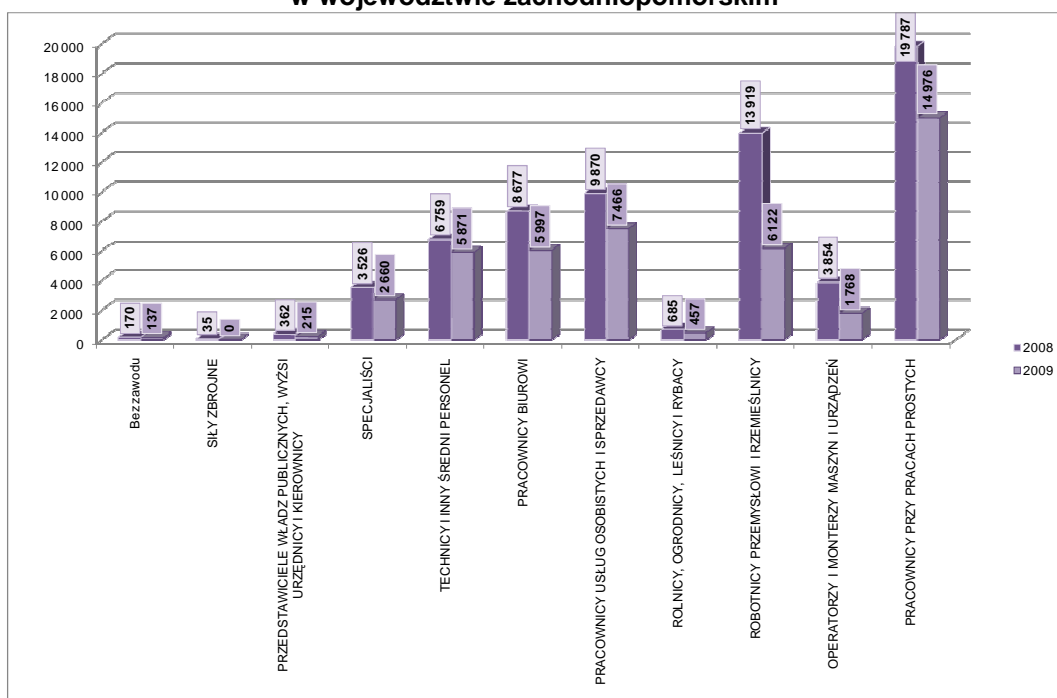
Wyszczególnienie	Liczba ofert												SUMA	UDZIAŁ (%)
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
Ogółem	3461	4252	5400	5695	4414	4168	3932	3323	4027	3422	2299	1814	46207	100,0
Staż	619	1224	1804	1510	1306	960	913	728	914	1181	502	342	12003	26,0
Miejsca przygotowania zawodowego	373	134	5	0	0	71	20	60	1	27	26	12	729	1,6
Prace społecznie użyteczne	362	858	770	744	253	200	139	77	151	75	79	31	3739	8,1
Dla niepełnosprawnych	112	38	83	76	78	108	109	65	57	113	80	87	1006	2,2
Dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	8	10	13	28	7	15	20	17	21	24	13	7	183	0,4
Subsydiowane	1829	2780	3536	3524	2307	2194	1763	1583	2126	2187	1150	956	25935	56,1
Z sektora publicznego	1298	1988	2477	2676	1392	1351	1072	1128	1309	1408	691	662	17452	37,8
Sezonowe	883	823	1195	1382	1326	1041	1103	930	1104	639	588	453	11467	24,8

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

3.1. Napływ ofert pracy według zawodów

Spadek liczby zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy województwa zachodniopomorskiego ofert pracy w 2009 roku zaobserwowany został we wszystkich wielkich grupach zawodów. Największy spadek liczby ofert pracy odnotowano w grupie zawodów **(7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** o 7 797 ofert oraz w grupie **(9) pracownicy przy pracach prostych** o 4 811 ofert.

Wykres 14. Liczba ofert pracy według wielkich grup zawodów w 2008 i 2009 roku w województwie zachodniopomorskim



Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

Zgodnie z rozkładem ofert pracy według grup zawodów, najwięcej ofert w 2009 roku zgłoszono dla:

- **pracowników przy pracach prostych (9)** – 14 976 ofert (32,8% ogółu ofert), wśród których najwięcej ofert pracy (ponad sto) zgłoszono w zawodach:

Tabela 12. Oferty pracy w grupie (9) pracownicy przy pracach prostych w 2009 roku

Symbol	Zawody i specjalności	2008			2009		
		ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku	ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku
914103	Robotnik gospodarczy	2 435	1 080	8 066	2 681	1 108	7 968
913207	Sprzątaczką	1 044	1 033	1 990	1 084	1 067	1 330
931301	Robotnik budowlany	1 033	20	2 028	1 583	21	1 168
913204	Pomoc kuchenna	564	539	1 195	583	537	921
913203	Pokojowa (w hotelu)	254	254	550	286	286	599
932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2 228	1 387	929	2 307	1 320	414
932103	Pakowacz	337	295	594	366	305	302
931203	Robotnik drogowy	296	72	347	292	59	283
932190	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	201	129	1 189	264	137	272
921190	Pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	169	120	248	201	131	235
916201	Robotnik placowy	512	192	566	525	204	198
915206	Woźny	52	45	124	55	45	138
921103	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	13	9	213	21	14	135
915202	Dozorca	403	218	209	430	216	123
Razem		9 541	5 393	18 248	10 678	5 450	14 086
Ogółem grupa zawodów (9)		11 098	6 283	19 787	12 591	6 439	14 976
Udział procentowy		86,0%	85,8%	92,2%	84,8%	84,6%	94,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

- **pracowników usług osobistych i sprzedawców (5)** – 7 466 ofert (16,3% ogółu ofert), wśród których najwięcej ofert pracy (ponad sto) zgłoszono w zawodach:

Tabela 13. Oferty pracy w grupie (5) pracownicy usług osobistych i sprzedawcy w 2009 roku

Symbol	Zawody i specjalności	2008			2009		
		ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku	ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku
522107	Sprzedawca*	6 702	6 253	4 454	7 684	7 027	3 294
512201	Kucharz*	1 832	1 484	989	2 031	1 528	748
512302	Kelner*	684	617	1 074	775	683	653
513102	Opiekunka dziecięca*	217	213	574	232	226	571
515902	Pracownik ochrony mienia i osób* (zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia)	131	26	881	191	38	553
514102	Fryzjer* (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich)	583	554	275	695	658	303
522102	Bukieciarz	5	5	121	6	6	230
514103	Kosmetyczka* (zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych)	116	116	150	154	154	210
513301	Opiekunka domowa	96	96	139	103	103	163
512301	Bufetowy (barman)	132	124	188	155	141	129
Razem		10 498	9 488	8 845	12 026	10 564	6 854
Ogółem grupa zawodów (9)		11 405	10 147	9 870	13 407	11 485	7 466
Udział procentowy		92,0%	93,5%	89,6%	89,7%	92,0%	91,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

- **robotników przemysłowych i rzemieślników (7)** – 6 122 oferty (13,4% ogółu ofert), wśród których najwięcej ofert pracy (ponad sto) zgłoszono w zawodach:

Tabela 14. Oferty pracy w grupie (7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy w 2009 roku

Symbol	Zawody i specjalności	2008			2009		
		ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku	ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku
712102	Murarz*	1 320	10	1 157	2 039	13	460
741102	Przetwórcza ryb	330	282	650	411	330	336
742204	Stolarz*	560	65	458	838	60	307
743604	Szwaczka	1 117	1 115	687	1 278	1 272	284
712901	Konserwator budynków	81	1	359	108	1	270
723106	Mechanik pojazdów samochodowych	264	0	285	569	2	224
741103	Rozbieracz-wykrawacz	68	38	221	93	50	181
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	19	0	660	60	0	158
722204	Ślusarz*	1 740	49	496	2 772	54	157
734403	Operator skanerów formowych	0	0	361	13	8	157
721202	Spawacz ręczny gazowy	158	2	490	314	2	152
712401	Brukarz	44	0	139	70	0	149
712301	Cieśla*	145	0	568	219	0	138
741203	Piekarz*	581	162	264	827	199	131
712501	Meliorant	117	4	132	135	4	121
713604	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	370	3	261	481	1	114
742302	Pilarz	144	10	104	169	13	107
714101	Malarz budowlany	503	135	304	689	130	104
742190	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	146	57	151	194	79	102
713101	Dekarz*	96	0	221	130	0	100
743304	Krawiec*	1 481	1 454	195	1 595	1 563	100
Razem		9 284	3 387	8 163	13 004	3 781	3 852
Ogółem grupa zawodów (9)		17 701	4 962	13 919	25 412	5 591	6 122
Udział procentowy		52,4%	68,3%	58,6%	51,2%	67,6%	62,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

- **pracowników biurowych (4)** – 5 997 ofert (13,1% ogółu ofert), wśród których najwięcej ofert pracy (ponad sto) zgłoszono w zawodach:

Tabela 15. Oferty pracy w grupie (4) pracownicy biurowi w 2009 roku

Symbol	Zawody i specjalności	2008			2009		
		ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku	ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku
419101	Pracownik biurowy* (Zawód szkolny: Technik prac biurowych)	901	811	5 294	976	867	4 013
413103	Magazynier	402	177	849	481	170	344
422201	Recepcjonista	93	88	464	126	117	329
421102	Kasjer handlowy	98	93	680	149	134	255
411101	Sekretarka	80	80	317	91	91	249
419190	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	228	180	254	356	262	161
Razem		1 802	1 429	7 858	2 179	1 641	5 351
Ogółem grupa zawodów (9)		2 469	2 011	8 677	2 912	2 254	5 997
Udział procentowy		73,0%	71,1%	90,6%	74,8%	72,8%	89,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPIPS-01, Załącznik 3

- **techników i inny średni personel (3)** – 5 871 ofert (12,9% ogółu ofert), wśród których najwięcej ofert pracy (ponad sto) zgłoszono w zawodach:

Tabela 16. Oferty pracy w grupie (3) technicy i inny średni personel w 2009 roku

Symbol	Zawody i specjalności	2008			2009		
		ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku	ogółem	kobiety	Oferty pracy zgłoszone w roku
343101	Pracownik administracyjny* (zawód szkolny: Technik administracji)	415	373	2 013	479	411	1 730
341102	Doradca inwestycyjny	11	6	142	20	12	456
341503	Przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny)	107	58	375	140	65	454
343201	Księgowy (samodzielny)	254	247	564	276	266	398
341504	Telemarketer	7	4	245	12	8	285
346102	Opiekun w domu pomocy społecznej*	46	44	225	47	45	154
341501	Handlowiec* (zawód szkolny: Technik handlowiec)	378	322	155	508	417	138
346103	Opiekunka środowiskowa*	23	22	217	24	24	127
348202	Bibliotekarz*	26	25	148	21	18	122
341901	Asystent bankowości	5	5	125	21	20	105
Razem		1 272	1 106	4 209	1 548	1 286	3 969
Ogółem grupa zawodów (9)		10 751	7 040	6 759	13 767	8 116	5 871
Udział procentowy		11,8%	15,7%	62,3%	11,2%	15,8%	67,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPIPS-01, Załącznik 3

Przy analizie ofert pracy, wykorzystano także wielkość wskaźnika szansy ich uzyskania w poszczególnych zawodach, w oparciu o którą powstał poniższy ranking. Wskaźnik ten, jest wynikiem dzielenia średniej liczby ofert pracy w danym zawodzie, przez średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie. Im większa wartość wskaźnika tym większa szansa uzyskania pracy w danym zawodzie.

W 2009 roku największą szansę uzyskania oferty pracy mają bezrobotni mieszczący się w elementarnej grupie zawodów (33) nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (0,2444) oraz (41) pracownicy obsługi biurowej (0,2117).

Tabela 17. Ranking zawodów według wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy w 2009 roku

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik szansy uzyskania oferty
1	"01"	SIŁY ZBROJNE	0
2	"11"	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY, ZAWODOWI DZIAŁACZE	0
3	"64"	ROLNICY I RYBACY PRACUJĄCY NA WŁASNE POTRZEBY	0,0004
4	"61"	ROLNICY	0,0046
5	"32"	ŚREDNI PERSONEL W ZAKRESIE NAUK BIOLOGICZNYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,0093
6	"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	0,0121
7	"72"	ROBOTNICZY OBRÓBKI METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	0,0147
8	"63"	LEŚNICY I RYBACY	0,0173
9	"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	0,0225
10	"62"	OGRODNICY	0,0231
11	"21"	SPECJALIŚCI NAUK FIZYCZNYCH, MATEMATYCZNYCH I TECHNICZNYCH	0,0236
12	"74"	POZOSTALI ROBOTNICZY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	0,0267
13	"81"	OPERATORZY MASZYN I URZĄDZEŃ WYDOBYWCZYCH I PRZETWÓRCZYCH	0,0288
14	"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	0,0335
15	"13"	KIEROWNICY MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW	0,0374
16	"22"	SPECJALIŚCI NAUK PRZYRODNICZYCH I OCHRONY ZDROWIA	0,0376
17	"71"	GÓRNICZY I ROBOTNICZY BUDOWLANI	0,039
18	"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	0,0435
19	"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	0,0441
20	"93"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	0,0479
21	"73"	ROBOTNICZY ZAWODÓW PRECYZYJNYCH, CERAMICY, WYTWÓRCY WYROBÓW GALANTERYJNYCH, ROBOTNICZY POLIGRAFICZNI I POKREWNI	0,0616
22	"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	0,0691
23	"12"	KIEROWNICY DUŻYCH I ŚREDNICH ORGANIZACJI	0,0811
24	"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	0,0861
25	"92"	ROBOTNICZY POMOCNICZY W ROLNICTWIE, RYBOŁÓWSTWIE I POKREWNI	0,0905
26	"42"	PRACOWNICY OBROTU PIENIĘŻNEGO I OBSŁUGI KLIENTÓW	0,1367
27	"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	0,1389
28	"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	0,175
29	"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	0,2117
30	"33"	NAUCZYCIELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU I INSTRUKTORZY	0,2444

Zródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

W województwie zachodniopomorskim w 2009 roku grupami pozwalającymi statystycznie znaleźć pracę są: fotografowie poligraficzne, kodowacze i korektorzy, operatorzy wprowadzania danych, osoby do towarzystwa, pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy.

Tabela 18. Ranking zawodów według wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy w 2009 roku

Lp	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik szansy uzyskania oferty
Wybrane zawody cechujące się najwyższym wskaźnikiem szansy uzyskania oferty pracy			
1	"5142"	Osoby do towarzystwa	2,5
2	"2454"	Choreografowie i tancerze baletowi	2,3332
3	"1228"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przedsiębiorstwach usług osobistych, porządkowych i pokrewnych	2,3332
4	"7344"	Fotografowie poligraficzni	1,9383
5	"3411"	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni	1,6809
6	"4142"	Kodowacze i korektorzy	1,4166
7	"4113"	Operatorzy wprowadzania danych	0,9722
8	"5152"	Strażnicy w zakładach dla nieletnich	0,9166
9	"3423"	Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy	0,7222
10	"2431"	Archiwiści i muzealnicy	0,7193
11	"2341"	Nauczyciele szkół specjalnych	0,5926
12	"3476"	Animatorzy kultury	0,5766
13	"3491"	Pracownicy parafialni i świeccy krzewiciele wiary	0,4694
14	"3482"	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	0,4512
15	"3453"	Funkcjonariusze Służby Więziennej	0,4167
16	"1234"	Kierownicy działów reklamy, promocji i pokrewnych	0,4166
17	"3412"	Pośrednicy ubezpieczeniowi	0,4158
Wybrane zawody cechujące się najniższym wskaźnikiem szansy uzyskania oferty pracy			
1	"2121"	Matematycy i pokrewni	0
2	"1122"	Zawodowi działacze organizacji społecznych	0
3	"2232"	Lekarze dentyści	0
4	"2112"	Meteorolodzy	0
5	"3117"	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni	0
6	"2442"	Filozofowie, historycy i politolodzy	0
7	"1236"	Kierownicy działów informatyki	0
8	"3146"	Instruktorzy lotniczy	0
9	"2147"	Inżynierowie górnicy, metalurdzy i pokrewni	0
10	"3123"	Kontrolerzy robotów przemysłowych	0
11	"3144"	Kontrolerzy ruchu lotniczego i pokrewni	0
12	"3451"	Policjanci	0
13	"0111"	Żołnierze zawodowi	0
14	"0141"	Żołnierze okresowej służby wojskowej	0

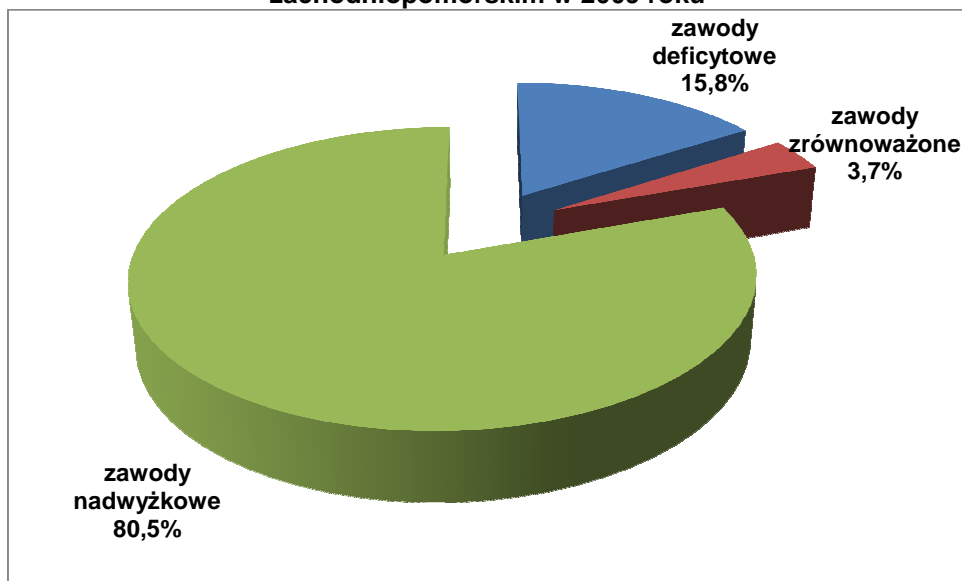
15	"0121"	Żołnierze zasadniczej służby wojskowej	0
16	"0131"	Żołnierze nadterminowej zasadniczej służby wojskowej	0
17	"4112"	Operatorzy procesorów tekstu	0
18	"1111"	Przedstawiciele władz publicznych	0
19	"3141"	Pracownicy służb technicznych żeglugi	0
20	"5144"	Praktykujący niekonwencjonalne metody terapii	0
21	"5111"	Stewardzi	0
22	"5153"	Strażnicy ochrony kolei	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

4. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

W rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykonanym dla województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku, wyodrębniono 1 536 zawodów, w których zgłoszono oferty pracy i/lub zarejestrowali się bezrobotni. Wśród tych zawodów znalazło się 1 236 zawodów nadwyżkowych, 243 deficytowych oraz 57 zrównoważonych.

Wykres 15. Struktura zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

Na koniec 2009 roku w województwie zachodniopomorskim wyróżniono 3 duże grupy zawodów charakteryzujących się wartością wskaźnika większą, niż 1,1, czyli dla przedziału zawodu deficytowego. Odnotowano 27 dużych grup o wartości wskaźnika, poniżej 0,9, czyli zawody nadwyżkowe. W bieżącym roku nie wyróżniono zawodów zrównoważonych.

4.1. Zawody deficytowe

Zawód deficytowy, czyli taki, na który na rynku zgłoszone oferty pracy przeważają nad liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie. Zawody te, charakteryzują

się wskaźnikiem intensywności deficytu większym od 1,1. W 2009 roku w tej grupie znajdowało się 243 zawody – 15,8% ogólnej liczby zawodów (spadek w stosunku do 2008 roku o 11,1% p.p.). Zawód, w którym nie zarejestrował się ani jeden bezrobotny, a zgłoszono oferty pracy nazywa się maksymalnie deficytowym (MAX). W badanym okresie było ich 63. Najwięcej ofert pracy w zawodzie maksymalnie deficytowym zgłoszono dla pozostałych pracowników domowej opieki osobistej – 50 ofert pracy.

Wśród 30 zawodów charakteryzujących się największym wskaźnikiem intensywności deficytu, najliczniej reprezentowanymi grupami są **(2) specjaliści** (11) zawodów oraz **(3) technicy i inny średni personel** (6 zawodów).

Zawodem charakteryzującym się najwyższym wskaźnikiem intensywności deficytu – 39,0000 był referendarz sądowy, dla którego w 2009 roku zgłoszono 39 ofert pracy, a zarejestrował się 1 bezrobotny.

Tabela 19. Ranking 30 zawodów o największym wskaźniku intensywności deficytu* w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów	Bezrobotni zarejestrowani w 2009 roku	Oferty pracy zgłoszone do PUP w 2009 roku
1	"242905"	Referendarz sądowy	39	1	39
2	"522102"	Bukieciarz	23	10	230
3	"342301"	Pośrednik pracy	22	1	22
4	"232102"	Nauczyciel chemii	18	1	18
5	"235902"	Nauczyciel konsultant	18	1	18
6	"421403"	Windykator	18	1	18
7	"241903"	Doradca podatkowy	16	1	16
8	"341504"	Telemarketer	13,5714	21	285
9	"341102"	Doradca inwestycyjny	13,0286	35	456
10	"243102"	Muzealnik	11,5	2	23
11	"341290"	Pozostali pośrednicy ubezpieczeniowi	11,5	2	23
12	"232122"	Nauczyciel wiedzy o społeczeństwie	11	1	11
13	"311201"	Kosztorysant budowlany	11	1	11
14	"241911"	Specjalista do spraw konsultingu	10,6667	3	32
15	"621103"	Ogrodnik – uprawa grzybów jadalnych	10	1	10
16	"832102"	Taksówkarz	10	3	30
17	"419104"	Pracownik kancelaryjny	9,5714	7	67
18	"232114"	Nauczyciel przedmiotów zawodowych ekonomicznych	9	1	9
19	"743790"	Pozostali tapicerzy i pokrewni	9	1	9
20	"913208"	Szaleciarz	9	2	18
21	"214808"	Kartograf	8	1	8
22	"414104"	Kurier	7,6667	9	69
23	"122801"	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w przedsiębiorstwach usług osobistych, porządkowych i pokrewnych	7	1	7

24	"241305"	Specjalista do spraw rozwoju zawodowego	7	1	7
25	"313118"	Technik urządzeń audiowizualnych	7	2	14
26	"721304"	Blacharz budowlany	7	3	21
27	"932111"	Pomoc krawiecka	7	1	7
28	"913209"	Wydawca posiłków	6,5	2	13
29	"241206"	Specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych	6,375	8	51
30	"513204"	Zabiegowy balneologiczny	6	1	6
Suma			x	125	1 548
Procent z ogółu ofert pracy/bezrobotnych			x	0,1%	3,4%
Ogółem oferty pracy/bezrobotni			x	180 972	45 669

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

*Uwaga wykaz nie obejmuje zawodów o oznaczeniu MAX, tj. zawodów, w których nie zarejestrował się w PUP ani jeden bezrobotny, natomiast zostały zgłoszone oferty pracy

4.2. Zawody w równowadze

Z zawodem zrównoważonym mamy do czynienia wtedy, gdy na rynku występuje względna równowaga pomiędzy liczbą poszukujących pracy i ofertami pracy w danym zawodzie. Zawody zrównoważone charakteryzują się wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) w granicach 0,9 -1,1. W 2009 roku zawody będące w równowadze stanowiły 3,7% (mniej o 1,0 p.p. w stosunku do 2008 roku).

Najwięcej zawodów charakteryzujących się równowagą na rynku pracy należało do grupy **(2) specjaliści** (14 zawodów), **(3) technicy i inny średni personel** (12 zawodów) oraz **(7) Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** (12 zawodów).

Tabela 20. Zawody zrównoważone w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	"741103"	Rozbieracz-wykrawacz	1,097
2	"346101"	Asystent osoby niepełnosprawnej	1,0789
3	"713501"	Monter/składacz okien	1,075
4	"712390"	Pozostali cieśle, stolarze budowlani i pokrewni	1,069
5	"331101"	Instruktor amatorskiego ruchu artystycznego	1,0625
6	"828501"	Monter mebli	1,0526
7	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	1,0484
8	"223903"	Fizjoterapeuta	1,0424
9	"131701"	Kierownik małego przedsiębiorstwa obsługi biznesu	1
10	"214801"	Inżynier geodeta – fotogrametria i teledetekcja	1

11	"221105"	Mikrobiolog	1
12	"221301"	Biochemik	1
13	"222203"	Specjalista dietetyk	1
14	"224118"	Pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	1
15	"232103"	Nauczyciel etyki	1
16	"233103"	Nauczyciel informatyki w szkole podstawowej	1
17	"241304"	Specjalista do spraw rekrutacji pracowników	1
18	"241916"	Specjalista do spraw public relations	1
19	"242201"	Sędzia	1
20	"244403"	Psychoterapeuta	1
21	"245303"	Dyrygent	1
22	"312290"	Pozostali operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni	1
23	"314301"	Mechanik pokładowy	1
24	"315102"	Inspektor do spraw obrony cywilnej	1
25	"315205"	Inspektor transportu drogowego	1
26	"315207"	Kontroler jakości wyrobów - artykuły spożywcze	1
27	"315209"	Kontroler stanu technicznego pojazdów	1
28	"347203"	Lektor	1
29	"347506"	Menedżer dyscypliny sportu	1
30	"412101"	Asystent do spraw statystyki	1
31	"512290"	Pozostali kucharze	1
32	"513903"	Pracownik deratyzacji, dezynfekcji i dezynsekcji	1
33	"514302"	Żałobnik	1
34	"515908"	Strażnik miejski	1
35	"612105"	Hodowca zwierząt futerkowych	1
36	"712907"	Monter reklam	1
37	"713290"	Pozostali posadzkarze i pokrewni	1
38	"713390"	Pozostali tynkarze i pokrewni	1
39	"724214"	Elektromonter urządzeń sygnalizacyjnych	1
40	"725104"	Monter elektronik - elektroniczny sprzęt sygnalizacyjny i systemy sygnalizacyjne	1
41	"742309"	Wiertacz drewna	1
42	"743601"	Garderobiana	1
43	"743703"	Tapicer meblowy	1
44	"816390"	Pozostali operatorzy pomp, sprężarek, urządzeń uzdatniania wody, oczyszczania ścieków i pokrewni	1
45	"826501"	Operator agregatów natryskowych	1

46	"831190"	Pozostali maszyniści kolejowi i metra	1
47	"831210"	Dyżurny ruchu i stacji metra	1
48	"832301"	Kierowca ciągnika siodłowego	1
49	"833102"	Operator maszyn ogrodniczych	1
50	"421102"	Kasjer handlowy	0,9961
51	"343190"	Pozostali pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	0,9701
52	"712190"	Pozostali murarze i pokrewni	0,9688
53	"921190"	Pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	0,9671
54	"232111"	Nauczyciel muzyki	0,9565
55	"421201"	Kasjer bankowy	0,9535
56	"828590"	Pozostali monterzy wyrobów z drewna	0,9167
57	"315204"	Inspektor ochrony środowiska	0,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

4.3. Zawody nadwyżkowe

Zawód nadwyżkowy występuje w momencie, gdy na rynku przeważa liczba poszukujących pracy w danym zawodzie nad ofertami pracy. Zawody nadwyżkowe charakteryzują się wskaźnikiem intensywności nadwyżki mniejszym od 0,9. W 2009 roku zawody nadwyżkowe stanowiły 80,5% (więcej o 12,1 p.p. w stosunku do poprzedniego roku).

Wśród zawodów nadwyżkowych, występują także zawody maksymalnie nadwyżkowe, co oznacza że w tych zawodach nie zgłoszono żadnej oferty pracy, natomiast zarejestrowali się bezrobotni. Dla tej grupy wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi „0” i w 2009 roku zanotowano 644 takie zawody. Najliczniejsze zawody wśród maksymalnie nadwyżkowych należały do grupy **(8) operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń** (186 zawodów), **(7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** (159 zawodów) oraz **(2) specjaliści** (108 zawodów). Największa liczba bezrobotnych zarejestrowała się w zawodzie: technik rolnik (1 554 osoby), żołnierz zasadniczej służby wojskowej (466 osób), technik mechanizacji rolnictwa (461 osób) oraz politolog (419 osób).

Poniższa tabela przedstawia ranking 30 zawodów o największym wskaźniku intensywności nadwyżki zawodu w 2009 roku w województwie zachodniopomorskim. Wśród 30 zawodów charakteryzujących się największym wskaźnikiem intensywności nadwyżki, najliczniej reprezentowanymi grupami (3) technicy i średni personel (9 zawodów), (2) specjaliści (8 zawodów) oraz (7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (7 zawodów). Na pierwszym miejscu listy znalazł się inżynier transportu (logistyk). Jest to zawód najbardziej nadwyżkowy, dla którego wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 0,0028, tj. na 1 ofertę pracy zarejestrowanych było 357 bezrobotnych w tym zawodzie. Również wysokim

wskaźnikiem intensywności nadwyżki charakteryzowały się zawody: socjolog (2 oferty pracy, 532 bezrobotnych, wskaźnik intensywności nadwyżki – 0,0038) oraz rolnik pracujący na własne potrzeby (1 oferta pracy, 293 bezrobotnych, wskaźnik – 0,0034).

Tabela 21. Ranking 30 zawodów o największym wskaźniku intensywności nadwyżki* w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów	Bezrobotni zarejestrowani w 2009 roku	Oferty pracy zgłoszone w 2009 roku
1	"214917"	Inżynier transportu [logistyk]	0,0028	357	1
2	"000000"	Bez zawodu	0,0031	43 771	137
3	"641101"	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0034	293	1
4	"244105"	Socjolog	0,0038	532	2
5	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,0039	4 120	16
6	"621105"	Ogrodnik – uprawa warzyw polowych	0,0042	240	1
7	"247902"	Specjalista do spraw integracji europejskiej	0,0048	209	1
8	"222105"	Inżynier rolnictwa	0,005	199	1
9	"341404"	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	0,0051	583	3
10	"723306"	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0055	1 267	7
11	"222107"	Inżynier zootechniki	0,0056	177	1
12	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0058	1 883	11
13	"321206"	Technik ogrodnik	0,0063	316	2
14	"311590"	Pozostali technicy mechanicy	0,0069	144	1
15	"321390"	Pozostali technicy technologii żywności	0,0074	272	2
16	"314303"	Nawigator	0,0079	127	1
17	"311502"	Technik mechanik	0,008	2 241	18
18	"828104"	Monter maszyn i urządzeń okrętowych	0,0081	123	1
19	"921101"	Pomocniczy robotnik polowy	0,0089	224	2
20	"725201"	Monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych [telemonter]	0,0108	93	1
21	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	0,0109	640	7
22	"241990"	Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0116	345	4
23	"725190"	Pozostali monterzy elektronicy	0,012	83	1
24	"741101"	Garmażer	0,0141	71	1

25	"724103"	Elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego	0,0153	131	2
26	"222104"	Inżynier ogrodnictwa	0,0154	65	1
27	"247901"	Specjalista administracji publicznej	0,0157	447	7
28	"723190"	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	0,0157	447	7
29	"311210"	Technik urządzeń sanitarnych	0,0161	124	2
30	"725108"	Monter elektronik - układy elektroniczne automatyki przemysłowej	0,0164	61	1
Suma			x	59 585	243
Procent z ogółu ofert pracy/bezrobotnych			x	32,9%	0,5%
Ogółem oferty pracy/bezrobotni			x	180 972	45 669

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

*Uwaga wykaz nie obejmuje zawodów maksymalnie nadwyżkowych, tj. zawodów, dla których nie zgłoszono do PUP żadnej oferty pracy, natomiast zarejestrowali się bezrobotni

5. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiatach

Tabela 22. Struktura zawodów według wskaźnika intensywności deficytu (nadwyżki) zawodu w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku

Powiat	MAX	Zawody deficytowe	Zawody zrównoważone	Zawody nadwyżkowe	0
białogardzki	18	20	4	68	471
choszczeński	67	29	13	68	343
drawski	42	35	13	72	464
goleniowski	72	45	22	94	476
gryficki	82	37	19	96	354
gryfiński	36	24	18	86	454
kamieński	45	26	15	61	317
kołobrzeski	69	38	14	83	350
Miasto Koszalin	75	37	24	122	438
koszaliński	39	23	18	72	417
łobeski	59	28	9	60	375
myśliborski	71	59	21	86	329
policki	40	21	16	66	504
pyrzycki	81	40	18	80	317
sławieński	50	27	11	78	342
stargardzki	55	43	26	109	502
szczecinecki	107	49	25	121	416
świdwiński	59	36	21	90	348
Miasto Świnoujście	60	21	17	55	265
walecki	42	20	17	77	385
Miasto Szczecin	85	93	39	219	558
zachodniopomorskie	63	180	57	592	644

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

Tabela 23. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku

Powiat	Zawód deficytowy	Zawód nadwyżkowy
białogardzki	Pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	Robotnik leśny
choszczeński	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	Szwaczka
drawski	Telemarketer	Krawiec
goleniowski	Kurier	Ekonomista
gryficki	Szef kuchni [kuchmistrz]	Technik żywienia i gospodarstwa domowego
gryfiński	Animator kultury	Mechanik samochodów osobowych
kamieński	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	Ekonomista
kołobrzeski	Animator kultury	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]
Miasto Koszalin	Doradca inwestycyjny	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
koszaliński	Ogrodnik szkółkarz	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
łobeski	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	Mechanik samochodów osobowych
myśliborski	Pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	Krawiec
policki	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	Technik mechanik
pyrzycki	Nauczyciel nauczania początkowego	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych
sławieński	Bukieciarz	Ślusarz
stargardzki	Pozostali cieśle, stolarze budowlani i pokrewni	Ekonomista
szczecinecki	Telemarketer	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]
świdwiński	Pozostali prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych
Miasto Świnoujście	Fizjoterapeuta	Ślusarz
walecki	Pomocniczy robotnik szklarniowy	Tokarz
Miasto Szczecin	Telemarketer	Technik mechanik

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS-01, Załącznik 3

Wnioski

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy zgłoszonych w Powiatowych Urzędach Pracy w województwie zachodniopomorskim w 2009 roku, nasuwają się następujące wnioski:

- Liczba bezrobotnych według stanu na 31 grudnia 2009 roku w województwie zachodniopomorskim wyniosła 105 905 osób. W stosunku do grudnia 2008 roku odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych o 23 385 osób (28,3%).
- Uogólniając strukturę bezrobocia w województwie na poziomie grup wielkich, należy podkreślić szczególnie, duży udział 7 grupy – Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz znikomy udział grupy pierwszej – Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy. Marginalny charakter ma również wielkość bezrobocia w grupie 0 – Siły zbrojne.
- Na koniec 2009 roku w województwie zachodniopomorskim w rejestrach urzędów pracy widniało 54 299 kobiet (2008 roku – 47 888 kobiet). W badanym okresie kobiety stanowiły 51,3% z ogólnej liczby bezrobotnych, podczas gdy w 2008 roku 58,0%.
- Biorąc pod uwagę bezrobotne kobiety, według wielkich grup zawodów w 2009 roku, zdecydowanie najwięcej z nich posiadało zawód mieszczący się w grupie **(5) Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 11 485 osób (21,2% z ogólnej liczby bezrobotnych kobiet).
- W 2009 roku najwięcej rejestracji odnotowano w grupach zawodów: **(7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 41 384 osoby, **(3) technicy i inny średni personel** – 24 010 osób, **(5) pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 21 044 osoby oraz **(9) pracownicy przy pracach prostych** – 17 668 osób. Porównując do 2008 roku liczba rejestrujących się bezrobotnych wzrosła w każdej z grup zawodów.
- Biorąc pod uwagę bezrobotne kobiety według wielkich grup zawodów, najwięcej w I półroczu 2009 roku napłynęło do grupy **(5) pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 16 898 osób, **(3) technicy i inny średni personel** – 12 989 osób oraz **(2) specjaliści** – 9 712 osób.
- Na koniec 2009 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby niegdyś zatrudnione w **przetwórstwie przemysłowym** (18 449 osób), w dalszej kolejności zaś w **handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych i motocykli** (13 401 osób) oraz w **budownictwie** (7 561 osób).
- W całym 2009 roku do powiatowych urzędów pracy na terenie województwa wpłynęło 46 207 ofert pracy. W porównaniu z 2008 rokiem było to o 22 928 ofert mniej.

- Spadek liczby zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy województwa zachodniopomorskiego ofert pracy w 2009 roku zaobserwowany został we wszystkich wielkich grupach zawodów. Największy spadek liczby ofert pracy odnotowano w grupie zawodów **(7) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** o 7 797 ofert oraz w grupie **(9) pracownicy przy pracach prostych** o 4 811 ofert.
- W województwie zachodniopomorskim w 2009 roku grupami pozwalającymi statystycznie znaleźć pracę są: fotografowie poligraficzne, kodowacze i korektorzy, operatorzy wprowadzania danych, osoby do towarzystwa, pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy.
- W rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykonanym dla województwa zachodniopomorskiego w 2009 roku, wyodrębniono 1 536 zawodów, w których zgłoszono oferty pracy i/lub zarejestrowali się bezrobotni. Wśród tych zawodów znalazło się 1 236 zawodów nadwyżkowych, 243 deficytowych oraz 57 zrównoważonych.
- Zawodem charakteryzującym się najwyższym wskaźnikiem intensywności deficytu – 39,0000 był referendarz sądowy, dla którego w 2009 roku zgłoszono 39 ofert pracy, a zarejestrował się 1 bezrobotny. Inne zawody deficytowe w naszym województwie to, m.in.: nauczyciel chemii, windykator, pośrednik pracy, bukieciarz, doradca podatkowy.
- Na pierwszym miejscu listy znalazł się inżynier transportu (logistyk). Jest to zawód najbardziej nadwyżkowy, dla którego wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 0,0028, tj. na 1 ofertę pracy zarejestrowanych było 357 bezrobotnych w tym zawodzie. Również wysokim wskaźnikiem intensywności nadwyżki charakteryzowały się zawody: socjolog (2 oferty pracy, 532 bezrobotnych, wskaźnik intensywności nadwyżki – 0,0038) oraz rolnik pracujący na własne potrzeby (1 oferta pracy, 293 bezrobotnych, wskaźnik – 0,0034).